

Global Governance of Wine Quality Standards: Old World Wine and the Role of the International Organisation of Vine and Wine (OIV) *

Pailin Kittisereechai ^a

Akekalak Chaipumee ^b

Article Info

Article history:

Received November 4, 2024.

Revised February 10, 2025.

Accepted June 25, 2025.

Keywords:

Wine; standard; global governance; OIV

* This research article is part of the study titled Global Governance of Wine Quality Standards, funded by the Faculty of Social Sciences, Kasetsart University.

Abstract

This research article is the first in a series of publications from the study titled “Global Governance of Wine Quality Standards.” The research aims to investigate the global governance processes of wine standards and the roles of various related actors. This first article focuses specifically on the governance of Old World wine, which is the origin of wine production knowledge, especially in Europe and particularly in France. It further examines how this has evolved into a global wine governance process, with the International Organisation of Vine and Wine (OIV)—the largest and oldest international wine organization—as a key actor. The article discusses the OIV’s role through the four-step global governance process proposed by Thomas G. Weiss and Ramesh Thakur, which includes managing knowledge, developing norms, formulating and promulgating recommendations, and institutionalizing ideas. The findings indicate that the OIV has played a crucial role in establishing quality standards and maintaining uniformity in the European wine industry, impacting global perceptions of wine quality. However, with New World wines gaining greater market share and consumer expectations shifting, this research points to the need for Old World wine standards to adapt in order to maintain influence in an increasingly decentralized and reputation-driven global market. The concept of decentralized reputation-based global governance, which plays a critical role in the modern wine industry, will be discussed in detail in a forthcoming research paper.

^a Asst. Prof., Department of Political Science and Public Administration, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University, Bangkok 10900, Thailand. Email: pailin.k@ku.th

^b Asst. Prof., Department of Political Science and Public Administration, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University, Bangkok 10900, Thailand. Email: akekalak.c@ku.th

**โลกาภิวัตน์มาตรฐานคุณภาพไวน์ :
ไวน์โลกเก่าและบทบาทขององค์กรองุ่นและไวน์นานาชาติ ***

ไพลิน กิตติเสรีชัย ^a

เอกลักษณ์ ไชยภูมิ ^b

Article Info

Article history:

Received 4 พฤศจิกายน 2567

Revised 10 กุมภาพันธ์ 2568

Accepted 25 มิถุนายน 2568

คำสำคัญ:

ไวน์; มาตรฐาน; โลกาภิวัตน์;
องค์กรองุ่นและไวน์นานาชาติ

* บทความวิจัยชิ้นนี้เป็นส่วน
หนึ่งของงานวิจัยเรื่อง
โลกาภิวัตน์มาตรฐานคุณภาพ
ไวน์ ที่ได้รับทุนสนับสนุนจาก
คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทคัดย่อ

บทความวิจัยชิ้นนี้เป็นบทความแรกของรายงานผลการวิจัยหัวข้อ “โลกาภิวัตน์มาตรฐานคุณภาพไวน์” ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการกำกับดูแลมาตรฐานไวน์ในระดับโลก ตลอดจนบทบาทของตัวแสดงที่เกี่ยวข้อง โดยบทความชิ้นแรกนี้จะเน้นไปที่กระบวนการอภิบาลไวน์โลกเก่าที่เป็นต้นกำเนิดขององค์ความรู้ในการผลิตไวน์ในภูมิภาคยุโรปโดยเฉพาะประเทศฝรั่งเศส และได้ขยายผลออกมาเป็นกระบวนการการกำกับดูแลไวน์ระดับโลกที่มีองค์กรองุ่นและไวน์นานาชาติซึ่งเป็นองค์กรระหว่างประเทศด้านไวน์ที่ใหญ่และเก่าแก่ที่สุดในโลกเป็นตัวแสดงที่สำคัญ โดยอธิบายถึงบทบาทขององค์กรดังกล่าวผ่านกระบวนการโลกาภิวัตน์ 4 ขั้นตอนที่น่าสนใจ โดย Thomas G. Weiss และ Ramesh Thakur ซึ่งประกอบไปด้วยการจัดการความรู้ การพัฒนาบรรทัดฐานการเผยแพร่ข้อแนะนำ และการทำให้บรรทัดฐานเหล่านั้นกลายเป็นสถาบัน ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า OIV มีบทบาทสำคัญในการสร้างมาตรฐานคุณภาพและรักษาความเป็นเอกภาพของมาตรฐานในอุตสาหกรรมไวน์ยุโรป ซึ่งส่งผลต่อการรับรู้ของตลาดโลกต่อคุณภาพไวน์ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากไวน์โลกใหม่เริ่มมีส่วนแบ่งตลาดมากขึ้นและความคาดหวังของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไป งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับมาตรฐานของไวน์โลกเก่า เพื่อรักษาอิทธิพลในตลาดโลกที่เน้นการกระจายศูนย์กลางและขับเคลื่อนโดยชื่อเสียงมากยิ่งขึ้น โดยแนวคิดเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์โดยชื่อเสียงกิตติศัพท์แบบไร้ศูนย์กลาง ซึ่งมีบทบาทสำคัญในอุตสาหกรรมไวน์ยุคใหม่ จะถูกกล่าวถึงอย่างละเอียดในบทความวิจัยอีกชิ้นหนึ่งที่จะตีพิมพ์เผยแพร่ต่อไป

^a ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร 10900, ไทย. Email: pailin.k@ku.th

^b ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร 10900, ไทย. Email: akekalak.c@ku.th

บทนำ

องค์ความรู้เรื่อง “โลกาภิบาล” หรือ “global governance” ถือเป็นองค์ความรู้หนึ่งที่มีความสำคัญอย่างมากในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีกิจกรรมข้ามชาติมากมายเกิดขึ้นในแง่มุมต่าง ๆ แต่ในระบบระหว่างประเทศก็ยังคงอยู่ในภาวะที่เรียกว่า “อนาธิปไตย” อันปราศจากอำนาจศูนย์กลางที่มาทำหน้าที่กำกับดูแลหรือ “อภิบาล” กิจกรรมเหล่านั้น เมื่อไม่มีศูนย์อำนาจเดียวและตัวผู้เล่นที่ชัดเจน การอภิบาลในระดับโลกจึงมีความแตกต่างกันในแต่ละประเด็น ฉะนั้นการจะพัฒนาองค์ความรู้ในประเด็นนี้ให้มีความลุ่มลึกยิ่งขึ้นจำเป็นต้องใช้กรณีศึกษาต่าง ๆ มาเป็นตัวพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้เกี่ยวกับโลกาภิบาลนั่นเอง

สาเหตุสำคัญ 2 ประการที่ทำให้คณะผู้วิจัยเลือก “มาตรฐานคุณภาพไวน์” มาเป็นกรณีศึกษา ได้แก่ ประการแรก ไวน์คือสินค้าระดับโลก หรือ ‘global product’ ที่สำคัญประเภทหนึ่ง ข้อมูลจากปี ค.ศ. 2022 พบว่า ปริมาณการซื้อขายไวน์ทั่วโลกมีตัวเลขที่สูงเป็นประวัติการณ์ คือ 41,300 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ประมาณ 1.45 ล้านล้านบาท) ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 9 จากปีก่อนหน้า (Ugaglia, Cardebat, & Corsi, 2019, p. 5) หากพิจารณาจากสถิติการผลิตและบริโภคไวน์แล้ว จะเห็นได้ว่าการผลิตและบริโภคที่เคยกระจุกตัวอยู่ในภูมิภาคยุโรปในอดีตนั้น ได้ขยายตัวไปทั่วโลกมากขึ้นเรื่อย ๆ ในช่วง ค.ศ. 1995-2015 การส่งออกไวน์ในระดับโลกมีปริมาณเพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัว และหากพิจารณาจากผู้เล่นที่เกี่ยวข้องแล้ว ในปี ค.ศ. 1995 ผู้ผลิตไวน์รายใหญ่ 3 ประเทศ ได้แก่ อิตาลี สเปน และฝรั่งเศส นั้น มีปริมาณการส่งออกรวมกันคิดเป็นร้อยละ 88 ของตลาด แต่ในปี ค.ศ. 2017 ลดลงเหลือประมาณร้อยละ 66 ส่วนประเทศที่เป็นตลาดใหญ่ที่สุดสามประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และเยอรมนีนั้น ในปี ค.ศ. 1995 มีปริมาณการนำเข้าไวน์รวมกันคิดเป็นร้อยละ 80 ของปริมาณการซื้อขายไวน์ทั้งหมด แต่ในปี ค.ศ. 2017 ตัวเลขดังกล่าวลดลงเหลือเพียงร้อยละ 54 ถึงแม้ว่าตลาดไวน์ยังคงเป็นตลาดที่มีการกระจุกตัว แต่หากพิจารณาจากตัวเลขที่กล่าวมาทั้งหมด แนวโน้มการกระจายตัวของแหล่งผลิตและแหล่งตลาดมีให้เห็นอย่างชัดเจน (Ugaglia et al., 2019, p. 3)

ประการที่สอง ไวน์คือสินค้าที่มีลักษณะพิเศษ กล่าวคือ หากเราแบ่งสินค้าตามประเภทจากระดับของการประสบปัญหาความสมมาตรของข้อมูลแล้วจะสามารถแบ่งสินค้าได้ 3 ประเภท ได้แก่ 1) goods with search characteristic ซึ่งหมายถึงสินค้าที่มีต้นทุนในการชีวิตคุณภาพก่อนซื้อที่ไม่สูง เพราะสามารถเห็นและเปรียบเทียบได้ชัดเจนว่าอันไหนดีกว่าอันไหน 2) goods with experience characteristic คือสินค้าที่มีต้นทุนสูงในการชีวิตคุณภาพก่อนที่จะได้บริโภคหรือเข้ารับบริการ แต่คุณภาพนั้นสามารถชีวิตได้ไม่ยากหลังจากบริโภคหรือเข้ารับบริการแล้ว และ 3) goods with credence characteristic ก็คือสินค้าที่ชีวิตคุณภาพได้ยากทั้งก่อนและหลังการบริโภคหรือการเข้ารับบริการ (Benz, 2007, p. 2) ทั้งนี้ ในธรรมชาติของคณะผู้วิจัยเห็นว่าไวน์คือสินค้าที่จัดอยู่ระหว่างสินค้าประเภทที่ 2 และสินค้าประเภทที่ 3 เนื่องจากไวน์โดยมากจะบรรจุมาในขวดปิดสนิท และมีผู้บริโภคส่วนน้อยมากที่จะได้ชิมไวน์ก่อนเลือกซื้อ ฉะนั้น ไวน์เข้าข่ายสินค้าประเภทที่สองในแง่ที่ว่าจะสามารถตัดสินคุณภาพได้หลังจากการพิจารณา สี กลิ่น และรส แต่กระบวนการดังกล่าว ในกรณีที่เป็นบุคคลทั่วไปที่ไม่มีความรู้เรื่องไวน์ จะบอกได้เพียงแต่ว่า “ชอบ” หรือ “ไม่ชอบ” ไวน์ดังกล่าว แต่การจะตัดสินว่าคุณภาพไวน์นั้น ๆ “ดี” หรือ “ไม่ดี” นั้น จำเป็นต้องพึ่งพา “ผู้เชี่ยวชาญ” หรือผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับไวน์ในด้านต่าง ๆ จึงเป็นที่มาของอาชีพอย่าง ผู้วิจารณ์ไวน์ (wine critic) ซอมเมอลิเยร์ (sommelier)¹ รวมไปถึงการวางกฎเกณฑ์มาตรฐาน การให้คะแนน การจัดอันดับ และการรีวิว (review) ซึ่งกระบวนการต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่เริ่มต้นขึ้นจาก “ชุมชนองค์ความรู้” (epistemic community) ทางด้านไวน์ ที่ทำหน้าที่จัดการความรู้เกี่ยวกับไวน์ตั้งแต่การเลือกพื้นที่ปลูกองุ่น วิธีการปลูก กระบวนการ

¹ sommelier (ซอมเมอลิเยร์) มาจากคำภาษาฝรั่งเศส โดย Oxford Dictionary ได้ให้ความหมายไว้ว่า “wine waiter” หรือ คนที่ทำหน้าที่เสิร์ฟและแนะนำไวน์ให้กับลูกค้าในร้านอาหาร สำหรับรายละเอียดเพิ่มเติม ดู (Oxford Learner's Dictionaries, n.d.)

ทำไวน์ การบรรจุขวด ไปจนถึงวิธีการดื่ม ดื่มอย่างไร ดื่มคู่กับอาหารประเภทไหน เป็นต้น และนอกจากการเข้ามาแก้ไขปัญหาความสอดคล้องของข้อมูลแล้ว ความน่าสนใจของการใช้มาตรฐานไวน์มาศึกษาในประเด็นโลกาภิวัตน์อีกประการหนึ่ง ก็คือ พลวัตของการผลิตไวน์ ทำให้ “คุณภาพไวน์” ในปัจจุบันอาจจะไม่สามารถวัดจากมาตรฐานเดียวกันได้ เนื่องจาก ‘ไวน์โลกเก่า’ และ ‘ไวน์โลกใหม่’ มีวิธีการที่แตกต่างกันในการผลิต และมีจุดเน้นที่ให้ความสำคัญที่แตกต่างกันเมื่อเป็นเช่นนี้ทำให้การกำกับดูแลมาตรฐานไวน์ในระดับสากลมีพลวัตสูงมาก และเป็นประเด็นที่มีความท้าทายควรค่าแก่การศึกษา

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านพื้นที่ในการตีพิมพ์บทความวิจัยในวารสารวิชาการทางคณะผู้วิจัยจำเป็นต้องแบ่งการนำเสนอผลการวิจัยของงานวิจัยฉบับนี้ออกเป็น 2 บทความ โดยบทความนี้จะเน้นไปที่การอภิบาลไวน์โลกเก่าและกระบวนการโลกาภิวัตน์ที่พัฒนาต่อยอดมา โดยเน้นไปที่บทบาทขององค์กรองุ่นและไวน์นานาชาติ หรือ International Organisation of Vine and Wine (OIV) ในกระบวนการโลกาภิวัตน์ 4 ขั้นตอนที่เสนอโดย Thomas G. Weiss และ Ramesh Thakur อันได้แก่ การจัดการความรู้ (managing knowledge) การพัฒนาบรรทัดฐาน (developing norms) การเผยแพร่ข้อแนะนำ (formulating and promulgating recommendations) และการทำให้บรรทัดฐานเหล่านั้นกลายเป็นสถาบัน (institutionalizing ideas)

เนื้อหาของบทความวิจัยชิ้นนี้จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ โดยเริ่มต้นจากการอภิบาลไวน์จากโลกเก่าที่เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนากระบวนการโลกาภิวัตน์มาตรฐานคุณภาพไวน์ในปัจจุบัน จากนั้นจะอธิบายกระบวนการโลกาภิวัตน์มาตรฐานคุณภาพไวน์โดยเน้นไปที่บทบาทขององค์กรองุ่นและไวน์นานาชาติหรือ OIV นั่นเอง

การอภิบาลไวน์จากโลกเก่า

เมื่อกล่าวถึงต้นตอของจารีตในการผลิตไวน์ดังกล่าวก็มักจะปรากฏคำว่า “ไวน์โลกเก่า” (Old World wine) หรือในทางเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศมักใช้คำว่าไวน์ใน “ตลาดดั้งเดิม” (traditional market) และแน่นอนว่าเมื่อกล่าวถึงประเทศที่เป็นผู้นำของการผลิตไวน์จากโลกเก่าในตลาดดั้งเดิมดังกล่าว ผู้เชี่ยวชาญแทบทั้งหมดล้วนประสานเป็นเสียงเดียวกันว่ากำลังหมายถึงไวน์ที่ผลิตจากประเทศฝรั่งเศส ทว่าเครื่องดื่มที่เรียกว่าไวน์นั้นมีความเก่าแก่ยิ่งกว่าอารยธรรมฝรั่งเศส เพราะหลักฐานในอดีตบ่งชี้ว่าต้นตอขององค์ความรู้ในการหมักไวน์ไม่ได้มีถิ่นกำเนิดจากภายในทวีปยุโรป (Lukas, 2012, pp. 10-11) แต่มาจากภายนอกยุโรปทั้งสิ้น ดังนั้นไวน์และภูมิปัญญาการหมักไวน์จึงไม่ได้มีถิ่นกำเนิดจากฝรั่งเศสหรือแม้แต่จากยุโรป และทำให้การสถาปนาความเป็น “ไวน์โลกเก่า” ของยุโรปกลายเป็นสิ่งที่เพิ่งเกิดขึ้นมาไม่นานมานี้ นั่นคือช่วงศตวรรษที่ 19 เมื่อการผลิตแบบอุตสาหกรรมเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการผลิตไวน์ในยุโรปโดยมีไวน์จากฝรั่งเศสที่ได้ตั้งต้นจารีตแบบใหม่ในกระบวนการผลิตไวน์จนทำให้ไวน์จากยุโรปกลายเป็นเครื่องดื่มที่มีรสชาติที่แปลกใหม่และซับซ้อน อันทำให้ช่วงเวลานี้เองที่ถือว่าเป็นยุคทองของไวน์ แม้ว่าไวน์ที่ว่าเป็นไวน์ที่มีถิ่นกำเนิดเฉพาะมาจากพื้นที่บางแห่งและเป็นไวน์แค่บางประเภทเท่านั้นก็ตาม (Simpson, 2011, p. 85)

ตามข้อเสนอของอ็องเดร จูเลียน (André Jullien) ผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์ของไวน์ในฝรั่งเศสมากที่สุดผู้หนึ่งได้เสนอว่า แม้ภูมิภาคที่เป็นแหล่งเพาะปลูกองุ่นเพื่อทำไวน์ที่มีชื่อเสียงในประเทศฝรั่งเศสอย่างภูมิภาคบอร์โดซ์เริ่มลงหลักปักฐานในฐานะแหล่งเพาะปลูกองุ่นเพื่อผลิตไวน์ขึ้นอย่างชัดเจนใน ค.ศ. 1816 หรือศตวรรษที่ 19 แต่การเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญต่อการผลิตไวน์ฝรั่งเศสสมัยใหม่เพิ่งเริ่มเกิดขึ้นก่อนหน้าสงครามโลกครั้งที่ 1 เพียง 70-80 ปีหรือประมาณกลางศตวรรษที่ 19 ตามธรรมเนียมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงจากความนิยมไวน์ที่มีรสหวานและรสชาติที่หนักมาเป็นไวน์ที่มีความนุ่มนวลและความแห้งของรสชาติที่มากกว่า และในช่วงเวลาเดียวกันนี้เองที่ได้เกิดพัฒนาการสำคัญขึ้นในไวน์จากโลกเก่า นั่นคือการประกอบสร้างสิ่งบ่งชี้ทาง

ภูมิศาสตร์ (Geographical indications) หรือ GI ครั้งสำคัญในวงการอุตสาหกรรมไวน์โลกเก่าโดยเฉพาะไวน์จากภูมิภาคบอร์โดซ์ของฝรั่งเศส จนกระทั่งทำให้ฝรั่งเศสสามารถสถาปนาความเป็นเจ้าของหรือต้นตำรับของการเป็นผู้ผลิตไวน์สมัยใหม่ในเวลาต่อมา และสิ่งนั้นคือสิ่งที่เรียกว่าแตรร์วัวร์ (*terroir*)²

ในฐานะเมโนทัศน์ที่ประกอบสร้างและมีความเป็นอัตวิสัยนั้น แมทท์ คราเมอร์ (Matt Kramer) คือหนึ่งในนักวิชาการด้านไวน์ที่สนับสนุนแนวคิดเรื่องแตรร์วัวร์ และได้บัญญัติศัพท์ขึ้นว่ามาไวน์ที่ดีไม่ใช่ไวน์ที่มาจากที่ใดก็ได้แต่จะต้องเป็นไวน์ที่มาจากสถานที่ “บางแห่ง” (somewhereness) ที่มีเงื่อนไขถึงพร้อมเท่านั้น (Patterson, Buechsenstein, & Comiskey, 2018, p. 35) ดังนั้นแตรร์วัวร์จึงเป็นแนวคิดที่เขาเชื่อว่าเป็นความมั่งคั่งของความสมดุลของเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เหมาะสมที่จะผลิตไวน์ชั้นเลิศ (Kramer, 2008, pp. 225-234) ส่วนแจ็กกี ริโกซ์ (Jacky Rigaux) ในงานเรื่อง *Terroir and the Winegrower* (2006) คือตัวอย่างที่ดีของงานวิชาการที่พยายามนำเสนอและอธิบายแตรร์วัวร์ในฐานะข้อเท็จจริงทางวิทยาศาสตร์ โดยริโกซ์อธิบายว่าแตรร์วัวร์ “เป็นแนวคิดที่ไม่อาจถูกกลดทอนให้กลายเป็นเพียงเรื่องปรัมปราพื้นบ้านได้ เพราะแตรร์วัวร์แสดงให้เห็นถึงปฏิสัมพันธ์อันซับซ้อนระหว่างธรณีวิทยา ภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ความเป็นหินของดิน การระบายน้ำ ความลาดชัน ความสูงจากระดับน้ำทะเล เนื้อดิน ชั้นของหินใต้ดิน จุลินทรีย์ในดิน จุลินทรีย์ในดิน เถา องุ่น ผลองุ่น ยีสต์ และแบคทีเรียพื้นถิ่นรวมถึงสถานที่ที่ใช้จัดเก็บไวน์... และที่สำคัญคือทักษะของผู้ปลูกไวน์นั่นเอง เพราะคนเหล่านี้คือตัวแสดงที่ตัดสินใจเปลี่ยนแปลงเนื้เขาซึ่งไม่เหมาะกับการเพาะปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์ให้กลายเป็นแตรร์วัวร์ที่ทำให้กำเนิดไวน์ที่มีเอกลักษณ์อันโดดเด่นขึ้นมา” (Kramer, 2008, pp. 225-234)

จากข้อสรุปในข้างต้นของริโกซ์ คำว่าแตรร์วัวร์ในการผลิตไวน์ของฝรั่งเศสจึงหมายถึงองค์ประกอบของการผลิตไวน์ชั้นเลิศที่ประกอบไปด้วยดินที่ดี ภูมิอากาศที่ดี ภูมิประเทศที่ดี³ และสุดท้ายคือทักษะและกรรมวิธีในการผลิตที่ดี (Rigaux, 2006, pp. 24-25) โดยประวัติศาสตร์ของคำอธิบายเรื่องแตรร์วัวร์ในประเทศฝรั่งเศสนั้นต้องสืบย้อนกลับไปในสมัยศตวรรษที่ 19 โดยมีภูมิภาคบอร์โดซ์ที่เป็นสถานที่แรก ๆ ที่ริเริ่มนำแนวคิดเรื่อง GI มาโยงกับคุณภาพของไวน์ที่ผลิตขึ้นภายในภูมิภาค และต่อมาด้วยการจัดอันดับไวน์ตามคุณภาพที่ผู้ผลิตกับพ่อค้าคนกลางเป็นคนร่วมกันกำหนดขึ้นเพื่อนำเสนอต่อผู้บริโภค และต่อมาจะกลายเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการโลกาภิบาลมาตรฐานคุณภาพไวน์ที่มีความสำคัญของไวน์จากโลกเก่าผ่านการสร้างเมโนทัศน์ด้วยสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อใช้ประเมินคุณภาพของไวน์หรือ GI

แตรร์วัวร์มีจุดกำเนิดจากคำอธิบายถึงความได้เปรียบในแง่สภาพพื้นที่ตั้งของผู้ผลิตไวน์จากภูมิภาคบอร์โดซ์ โดยปรากฏคำที่ใช้เป็นคำบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (appellation) ที่อิงกับสภาพที่ตั้งทางภูมิประเทศที่เป็นสถานที่ตั้งไม่ว่าจะเป็น “เมดิอค/เมดิอคบอน” หรือ “แซงต์-เอมิลียง” หรือ “เกรฟฟ์” หรือ “เปสแซก-เลอญอง” มาใช้เป็นคำบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อผูกโยงที่ตั้งเข้ากับสภาวะอุดมคติสำหรับการปลูกองุ่น โดยความอุดมคตินี้วางอยู่บนคำอธิบายที่ว่าพื้นดินกรวดของดินแดนดังกล่าวมีความเหมาะสมอย่างยิ่งต่อการปลูกองุ่นสำหรับผลิตไวน์ โดยเฉพาะองุ่นสายพันธุ์คาร์เบอร์เนต ซอวิญญอง (Cabernet Sauvignon) ซึ่งใช้ในการผลิตไวน์แดงที่มีคุณภาพดีและเป็นที่ยอมรับมากที่สุดชนิดหนึ่งของโลก เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การสร้างเมโนทัศน์เรื่องแตรร์วัวร์ที่อิงกับวิถีคิดเรื่องเอกลักษณ์เฉพาะของพื้นที่ตั้งทางกายภาพแต่เพียงอย่างเดียวย่อมกลายเป็นจุดอ่อนสำคัญ นั่นเพราะในความเป็นจริงแล้วผู้ผลิตไวน์ในบอร์โดซ์ย่อมรู้ดีว่าลักษณะภูมิประเทศและแร่ธาตุในดินแบบเดียวกันย่อมสามารถเกิดขึ้นได้กับดินแดนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำในที่อื่น ๆ ที่มีลักษณะภูมิอากาศ

² ซึ่งต่อจากนี้จะขอเรียกทับด้วยคำในภาษาไทยว่า “แตรร์วัวร์”

³ ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นพื้นดินที่มีความเก่าแก่ทางธรณีสัณฐานเสมอไป เพราะในความเป็นจริงแล้วภูมิประเทศของภูมิภาคบอร์โดซ์มีความเก่าแก่กว่าอีกหลายบริเวณของฝรั่งเศสที่มีชื่อเสียงด้านการปลูกองุ่นเพื่อผลิตไวน์ในระดับที่น้อยกว่าภูมิภาคบอร์โดซ์มาก เช่น ภูมิภาคคองจู หรือโบโมเลส์ เป็นต้น ดู (Frankel, 2014)

ที่ใกล้เคียงกันหรือดีกว่าได้ เช่น ไวน์โลกเก่าของอิตาลีจากภูมิภาคโปรเซกโก (Prosecco) ของอิตาลีที่วางอยู่บนคำอธิบายเรื่องแตร์รัวร์เช่นเดียวกัน (Tomasì, Gaiotti, & Jones, 2013) ดังนั้นนอกเหนือจากองค์ประกอบเรื่องธรรมชาติของดินฟ้าอากาศแล้ว องค์ประกอบที่สำคัญไม่แพ้กันอีกประการหนึ่งที่รวมกันเข้าเป็นมโนทัศน์เรื่องแตร์รัวร์ของผู้ผลิตไวน์จากภูมิภาคบอร์โดซ์จึงวางอยู่บนองค์ประกอบของตัวมนุษย์ (human element) ในเรื่องของเทคนิคและเอกลักษณ์ของกรรมวิธีในการผลิตไวน์ที่มีจารีตและแบบฉบับที่ก่อให้เกิดคุณภาพอันโดดเด่นที่ยากจะเลียนแบบได้ด้วยเช่นกัน (Patterson et al., 2018, p. 280)

สำหรับตัวแสดงที่ร่วมกันประกอบสร้างมโนทัศน์เรื่องแตร์รัวร์ในยุคแรกขึ้นมาประกอบด้วยอย่างน้อย 4 ตัวแสดง คือผู้ปลูกองุ่นและเจ้าของโรงบ่มไวน์ พ่อค้าไวน์หรือที่เรียกว่าเนโกซียง (Négociants) (Vins De Bordeaux, n.d.-b) โบรกเกอร์ไวน์หรือที่เรียกว่ากูร์เตียร์ (Courtiers) (Vins De Bordeaux, n.d.-a) และสุดท้ายคือตัวแสดงทางการเมืองที่แม้จะไม่ได้มีบทบาทโดยตรงในการเข้ามากำหนดมาตรฐานกลางหรือออกกฎหมายโดยอิงกับวิถีคิดเรื่องคุณภาพผ่านมโนทัศน์เรื่องแตร์รัวร์ แต่การเมืองก็ได้กลายเป็นปัจจัยนำเข้าประการแรกที่กำหนดทิศทางของอุตสาหกรรมไวน์โดยไม่ได้ตั้งใจมาแต่แรก (contingency) ผ่านคำสั่งของสมเด็จพระจักรพรรดินโปเลียนที่ 3 แห่งจักรวรรดิฝรั่งเศสที่ 2 ที่มีพระราชดำริให้ภูมิภาคบอร์โดซ์คัดสรรไวน์ชั้นเลิศเพื่อนำมาจัดแสดงในมหกรรมนานาชาติที่จะจัดขึ้นในกรุงปารีสใน ค.ศ. 1855 และจากเหตุการณ์ในครั้งนี้เองที่ทำให้เกิดการสร้างมาตรฐานการประเมินคุณภาพไวน์ในประเทศขึ้นเป็นครั้งแรกอย่างเป็นทางการภายใต้ระบบ “ครุส” โดยการจัดอันดับที่ว่านี้ได้รับการเผยแพร่อย่างเป็นทางการในวันที่ 18 เมษายน ค.ศ. 1855 และถือเป็นการเปิดศักราชของสิ่งที่ต่อมาจะพัฒนาตัวไปเป็นฐานให้แก่กลไกที่ต่อมาเรียกว่าระบบแอปเปลลาซียง ดอริจิน กงโทรเล่ (appellation d'origine contrôlée) หรือระบบ AOC อันหมายถึงการควบคุมสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิด ซึ่งจะใช้เป็นกลไกหลักทั้งในการจัดอันดับและการควบคุมคุณภาพของไวน์และผลิตภัณฑ์เกษตรอื่น ๆ ในฝรั่งเศสและของยุโรปต่อมา

หลังจากอุตสาหกรรมการผลิตไวน์ในโลกเก่าในศตวรรษที่ 19 ดำเนินไปได้ไม่นาน ก็เกิดวิกฤตที่บรรดาผู้ผลิตทั้งหลายไม่ได้คาดการณ์และเตรียมแผนเผชิญเหตุไว้ล่วงหน้า นั่นคือวิกฤตแมลงฟิลลอกซีรา (Phylloxera) ซึ่งส่งผลกระทบให้การผลิตไวน์ลดลงและมีต้นทุนการผลิตที่มากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ประกอบกับผลกระทบจากอาชญากรรมของการปลอมแปลงไวน์ว่ามาจากพื้นที่แตร์รัวร์เป็นจำนวนมาก อันทำให้บรรดาผู้ผลิตไวน์ที่เหลือรอดตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการวางระบบบางอย่างขึ้นมาเพื่อพิทักษ์รักษาชื่อเสียงในด้านคุณภาพของไวน์ที่ผลิตขึ้นจากพื้นที่ที่เป็นแตร์รัวร์ของประเทศ ซึ่งผลกระทบในอย่างหลังนี้ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นผลกระทบที่สร้างความเปลี่ยนแปลงในเชิงสถาบัน (institutional change) ของอุตสาหกรรมการผลิตไวน์และการอภิบาลมาตรฐานคุณภาพไวน์ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยจะหยิบมาพิจารณาเนื่องจากเป็นมูลเหตุสำคัญที่เปิดช่องให้ภาครัฐเข้ามามีการจัดการสร้างมาตรฐานการอภิบาลคุณภาพไวน์ต่อไป

ผลกระทบจากแมลงฟิลลอกซีราได้ทำให้ภาครัฐของฝรั่งเศสตัดสินใจสร้างกลไกการควบคุมคุณภาพที่อิงกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์หรือ GI ที่วางอยู่บนหลักคิดเรื่องแตร์รัวร์ซึ่งจะใช้กันอย่างแพร่หลายในยุโรปในเวลาต่อมา โดยกลไกที่ว่านี้คือการพัฒนาระบบรับรองและปกป้องอัตลักษณ์ของไวน์ที่เรียกว่าระบบแอปเปลลาซียง ดอริจิน กงโทรเล่ (Appellation d'Origine Contrôlée) หรือ AOC ขึ้นภายในประเทศ ก่อนที่ระบบนี้จะลงหลักปักฐานใน ค.ศ. 1935 จากการตั้งสถาบันที่ชื่อว่าสถาบันแห่งชาติด้านการกำหนดถิ่นกำเนิดสินค้า หรืออินสติตูต นาซียงนาล เดแซเปลลาซียง ดอริจิน (*Institut National des Appellations*

d'Origine) หรือ INAO⁴ ก่อตั้งขึ้นใน ค.ศ. 1935 มีสถานะเป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดกระทรวงเกษตรของประเทศฝรั่งเศส เพื่อจัดการปัญหาการทุจริตในอุตสาหกรรมไวน์และการผลิตส่วนเกิน (oversupply) ของไวน์ฝรั่งเศสในช่วงหลังจากเกิดสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ (the Great Depression) ใน ค.ศ. 1929 (Robinson & Harding, 2006, pp. 1074-1075) และผลงานแรกที่เกี่ยวข้องกับไวน์ฝรั่งเศสของ INAO คือ การออกมาตรการกำหนดและควบคุมคุณภาพตลอดจนมูลค่าของไวน์ฝรั่งเศสทั้งหมดผ่านระบบที่มีการจัดหมวดหมู่ที่เข้มงวดและมีเอกภาพภายใต้ภาครัฐ กล่าวคือ INAO ได้แบ่งไวน์ฝรั่งเศสออกเป็นสามประเภทใหญ่ ๆ ตามคุณภาพ⁵

INAO จึงได้เปิดศักราชของการอภิบาลมาตรฐานคุณภาพไวน์จากภาครัฐของฝรั่งเศสโดยอ้างเรื่องการปกป้องผู้บริโภคและผู้ผลิตไวน์คุณภาพจากแตรร์วัลร์ โดยวางอยู่บนการสร้างมาตรการการคุ้มครองอย่างน้อย 4 ด้านคือ หนึ่ง การกำหนดขอบเขตทางภูมิศาสตร์ที่เข้มงวด ไวน์ที่จัดอยู่ในประเภทไวน์ AOC จะถูกกำหนดโดยขอบเขตทางถิ่นกำเนิดทางภูมิศาสตร์อย่างเข้มงวด ประการที่สองคือมาตรการควบคุมสายพันธุ์องุ่นและวิธีการผลิตไวน์ AOC แต่ละชนิด (Barham, 2003, pp. 46-71) ประการถัดมาคือ มาตรการควบคุมคุณภาพและปริมาณผลผลิตสูงสุดต่อเฮกตาร์ ซึ่งช่วยรักษาคุณภาพโดยการป้องกันการผลิตมิให้ล้นเกินและสะท้อนถึงคุณภาพของแตรร์วัลร์ได้ดียิ่งขึ้น กับสุดท้ายคือการประเมินรสสัมผัสของไวน์โดยคณะผู้เชี่ยวชาญเพื่อช่วยให้แน่ใจว่าไวน์ดังกล่าวมีการผลิตที่ตรงตามมาตรฐานคุณภาพของ AOC ที่กำหนดโดย INAO⁶ ทั้งนี้คณะผู้เชี่ยวชาญที่ทำการประเมินรสสัมผัสของไวน์ตามระบบ AOC จะประกอบไปด้วยผู้เชี่ยวชาญในอุตสาหกรรมไวน์ที่ผ่านคัดเลือกตามความรู้และประสบการณ์ที่กว้างขวางในด้านการชิมไวน์ซึ่งโดยมากแล้วจะประกอบด้วยนักวิทยาศาสตร์ไวน์ (Oenologists) ซอมเมลิเยร์ (Sommeliers) หรือนักชิมไวน์ กับการประเมินจากฝั่งผู้ผลิตและผู้ปลูกไวน์ และสุดท้ายคือการประเมินจากบรรดานักวิจารณ์ไวน์ โดยการประเมินของบุคคลเหล่านี้ช่วยให้แน่ใจได้ว่าไวน์ที่ได้รับการรับรองต้องตรงตามมาตรฐานของ AOC ที่เข้มงวดจะมีคุณภาพและสามารถรักษาชื่อเสียงกิตติศัพท์ในความเที่ยงแท้ของไวน์ฝรั่งเศส

ในช่วงทศวรรษ 1970 ระบบ AOC ของฝรั่งเศสได้ขยายตัวอย่างมากในประเทศฝรั่งเศส สิ่งนี้เกิดขึ้นควบคู่กับการที่ประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (European Economic Community: EEC) หรือต่อมาก็คือสหภาพยุโรปได้เริ่มพัฒนากรอบการคุ้มครองสินค้าที่อิงกับกลไกการตัดสินจากของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรในหมู่ประเทศสมาชิก โดยภายใต้ข้อบังคับ Regulation 2081/92 และเป็นที่มาของระบบการคุ้มครองสินค้าสองรูปแบบที่เรียกว่าระบบ PDO (protected designation of origin) และ PGI (protected geographical indication) (Institut National De L'origine et De La Qualité, n.d.) โดยในกรณีของสิ่งปงชีถิ่นกำเนิดที่ได้รับการคุ้มครอง (PDO) พบว่าไวน์ที่สามารถลงทะเบียนเป็น PDO ได้นั้นจะต้องเข้าข่ายสินค้าที่มีความเชื่อมโยงอย่างแนบแน่นกับสถานที่ผลิตที่เป็นแหล่งกำเนิดสินค้ามากกว่าไวน์ PGI เช่นองุ่นทั้งหมดจะต้อง

⁴ AOC ของฝรั่งเศสไม่เพียงแต่ดูแลการรับรองมาตรฐานคุณภาพไวน์เท่านั้น แต่ยังรวมถึงชีส เนย และผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรอื่น ๆ ตามถิ่นกำเนิดทางภูมิศาสตร์ โดยไวน์ที่มีแหล่งการผลิตจาก Côtes du Rhône ถือเป็นถิ่นกำเนิดแรกที่ได้รับการอนุมัติจาก AOC อย่างเป็นทางการตามกฎหมายใน ค.ศ. 1937

⁵ (1) ไวน์ AOC หรือไวน์แอปเปลลาซียง ดอริจีน กงโทรเล่ (*Appellation d'Origine Contrôlée*) ที่มีถิ่นกำเนิดเฉพาะในแต่ละแตรร์วัลร์ (2) ไวน์คุณภาพ (Quality Wines) หรือแวงส์ เดลิมีเต เด กาลิเต ซูเปรีเออร์ (*Vins Délimités de Qualité Supérieure*) เรียกย่อ ๆ ว่า VDQS กับ (3) ไวน์ตั้งโต๊ะ (Table Wines) หรือแวงส์ เดอ ตาบล์ (*Vins de Table*)

⁶ “INAO has a standing council, national sector committees (PDO wines, PGI wines, agrifood PDOs, agrifood PGIs – TSG – Label Rouge, Organic farming) and an approvals and inspections board. The membership of these constituent bodies comprises representatives of the professionals involved in production, processing and distribution, consumers, qualified experts and government representatives” ดู (Agriculture and rural development, n.d.)

มาจากพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่ไว้นั้นถูกผลิตขึ้นและมีการบ่มไวน์และบรรจุภัณฑ์เป็นขวดสำหรับพร้อมบริโภคขึ้นภายในพื้นที่เดียวกันด้วยเช่นกัน (Agriculture and rural development, n.d.) เป็นต้น

การเปลี่ยนแปลงข้างต้นได้ทำให้ฝรั่งเศสตัดสินใจปรับโครงสร้างของ INAO และระบบ AOC ที่มีอยู่เดิมจนเกิดเป็นระบบใหม่เพื่อให้ระบบการอภิบาลมาตรฐานคุณภาพไวน์มีความสอดคล้องกับมาตรฐานของยุโรปและเรียบง่ายขึ้น (ซึ่งใช้จนถึงปัจจุบัน) นั่นคือระบบแอปเปลลาซียง ดอริจิน โปรเตเจ (Appellation d'Origine Protégée) หรือระบบ AOP มาใช้แทนระบบ AOC และแบ่งไวน์ออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่คือ ไวน์ AOP และไวน์ไวน์อินดิเคชัน เจโอกราฟิก โปเตเจ (Indication Géographique Protégée) หรือไวน์ IGP ซึ่งมีข้อกำหนดน้อยกว่าไวน์ AOP โดยที่ยังคงหลักการที่ให้ความสำคัญกับความเป็นแตรร์วัวร์และแหล่งกำเนิดทางภูมิศาสตร์ดั้งเดิมของประเทศ (Candiago, Tscholl, Bassani, Fraga, & Vigl, 2022) และบีบให้ผู้ผลิตไวน์ต้องเลือกระหว่างทางเลือกที่สุดโängสองด้าน คือการปฏิบัติตามมาตรฐานใหม่ที่มีความเคร่งครัดมากขึ้น หากต้องการจัดอยู่ในกลุ่มไวน์ตามมาตรฐาน AOP ที่สูงกว่า หรือมิเช่นนั้นก็ต้องยอมรับการจัดประเภทจากภาครัฐให้เป็นไวน์ IGP แทนที่ ซึ่งสำหรับ IGP นั้นแม้จะมีความยืดหยุ่นมากขึ้นแต่กลับแสดงออกถึงความโดดเด่นของไวน์ที่น้อยลงและหมายถึงมูลค่าและชื่อเสียงกิตติศัพท์ในตลาดภูมิภาคและตลาดโลกที่ลดลงตามไปด้วยเช่นกัน (Candiago et al., 2022, p. 1953)

ในปัจจุบันระบบ AOP ยังคงเป็นรากฐานสำคัญของนโยบายการเกษตรของประเทศฝรั่งเศสและรวมถึงของยุโรป โดยมีการกำกับดูแลอย่างเข้มงวดเพื่อปกป้องไวน์ที่ผลิตจากแตรร์วัวร์ภายในประเทศ อีกทั้งระบบการปกป้องไวน์ในฝรั่งเศสนี้ยังเป็นต้นแบบให้แก่การออกแบบกลไกเพื่อปกป้องคุณภาพและการอภิบาลมาตรฐานคุณภาพไวน์ภายในประเทศอื่น ๆ ที่อิงกับถิ่นกำเนิดหรือสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เหมือน ๆ กันในยุโรป (Unwin, 1991, p. 46) (ดู ตารางที่ 1 ประกอบ)

ตารางที่ 1 แสดงตัวอย่างการอภิบาลมาตรฐานคุณภาพไวน์ในโลกเก่าของยุโรปโดยเรียงลำดับจากไวน์คุณภาพสูงด้านบนลงไปที่ไวน์คุณภาพต่ำด้านล่าง

ลำดับ	ฝรั่งเศส	อิตาลี	สเปน	โปรตุเกส	เยอรมนี	ออสเตรีย
1	ไวน์ AOC (Appellation d'Origine Contrôlée)	ไวน์ DOCG (Denominazione di Origine Controllata e Garantita)	ไวน์ Denominación de Origen Calificada	ไวน์ DOC (Denominacao de Origem Controlada)	ไวน์ Qualitätwein mit Prädikat or Kabinett	ไวน์ Qualitätwein mit Prädikat or Kabinett
2	ไวน์ VDQS (Vins Delimité de Qualité Supérieure)	ไวน์ DOC (Denominazione di Origine Controllata)	ไวน์ Denominación de Origen	ไวน์ IPR (Indicacao Origen de Proveniencia Regulamentada)	ไวน์ Qualitätwein Bestimmter Anbaugebiete	ไวน์ Qualitätwein
3	ไวน์ VDP (Vin de Pays)	ไวน์ IGT (Indicazione Geografica Tipica)	ไวน์ Denominación Especifica	ไวน์ Vinho regional	ไวน์ Landwein	ไวน์ Landwein
4	ไวน์ VDT (Vins de Table)	ไวน์ VdT (Vino da Tavola)	ไวน์ Vino de la Tierra	ไวน์ Vinho de mesa	ไวน์ Deutscher Tafelwein	ไวน์ Tafelwein
5	ไวน์ VCC (Vin de consommation courante)		ไวน์ Vino de mesa		ไวน์ EWG	

ที่มา : ผู้วิจัยปรับปรุงและเรียบเรียงจาก Stefano Castriota, *Wine Economics* (Cambridge, Massachusetts: MIT Press, 2015)

ควรบันทึกไว้ด้วยเช่นกันว่า แม้ระบบการอภิบาลมาตรฐานคุณภาพไวน์จากโลกเก่าของประเทศฝรั่งเศสและของสหภาพยุโรปในปัจจุบันจะอิงกับแนวคิดเรื่องแตรร์วัวร์และจารีตการผลิตแบบดั้งเดิมเป็น

แก่นแกนในการกำหนดมาตรฐานคุณภาพไวน์ของยุโรป ซึ่งเดิมทีสิ่งนี้เคยเป็นข้อได้เปรียบของไวน์จากโลกเก่า แต่ในศตวรรษที่ 21 ข้อได้เปรียบนี้กลับถูกท้าทายและสร้างข้อจำกัดขึ้นมากมายให้แก่ไวน์โลกเก่าอย่างมหันต์ หนึ่งในข้อท้าทายสำคัญซึ่งเป็นผลจากน้ำมือมนุษย์แต่อาจยากเกินขีดจำกัดในการควบคุมของมนุษย์ นั่นคือสภาวะการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโดยเฉพาะในส่วนที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อผลผลิตตามแต่วิธีต่าง ๆ ทั้งในมิติของความเป็นกรดขององุ่นที่เปลี่ยนแปลงไป ระยะเวลาการสุกขององุ่น และบางครั้งการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้อาจจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนกรรมวิธีในการเพาะปลูกองุ่นหรือการผลิต ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ยากจะกระทำได้ภายใต้จารีตของวิธีคิดแบบแตร์รัวร์ซึ่งได้สร้างข้อจำกัดในการปรับตัวให้แก่ผู้ผลิตไวน์จากโลกเก่าอย่างยิ่งยวดในปัจจุบัน โดยเฉพาะเมื่อนำมาพิจารณาควบคู่กับปัจจัยที่เกิดจากกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจและความชอบของผู้บริโภคที่มีพลวัตสูงในปัจจุบัน ซึ่งทำให้ไวน์ทั่วโลกมีการแข่งขันที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ และในขณะที่ผู้ผลิตไวน์จากโลกใหม่เผชิญกับข้อบังคับและข้อจำกัดที่น้อยกว่าผู้ผลิตจากโลกเก่าที่ปิดกั้นโอกาสและการใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ท้าทายหรือผิดแผกไปจากวิธีการดั้งเดิมของโลกเก่า แม้ว่าผู้บริโภคจำนวนหนึ่งในปัจจุบันจะยังคงให้ความสำคัญกับการรับรองคุณภาพแบบดั้งเดิมผ่านสิ่งบ่งชี้ถิ่นกำเนิดและสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์อยู่ก็ตาม

ในส่วนต่อไปจะเป็นการอธิบายถึงกระบวนการโลกาภิบาลมาตรฐานคุณภาพไวน์ที่พัฒนามาจากการอภิบาลไวน์โลกเก่าที่มียุโรปเป็นศูนย์กลาง ผ่านบทบาทขององค์การระหว่างประเทศที่ใหญ่ที่สุดและเก่าแก่ที่สุดอย่าง OIV

บทบาทขององค์การองุ่นและไวน์นานาชาติ (OIV) ในกระบวนการโลกาภิบาลมาตรฐานคุณภาพไวน์

"It was in this anarchic world that the Office International du Vin⁷ was created."

(International Organisation of Vine and Wine, n.d.-b)

อาจกล่าวได้ว่าการแพร่ระบาดของเพลี้ยองุ่นฟิโลคซีราในช่วงทศวรรษ 1860 นั้นคือจุดเปลี่ยนสำคัญที่ส่งผลต่อการกำกับดูแลมาตรฐานคุณภาพไวน์ไม่เพียงแต่ในประเทศยุโรปอย่างฝรั่งเศสเท่านั้น แต่ส่งผลให้เกิดการริเริ่มกระบวนการกำกับดูแลมาตรฐานไวน์ในระดับระหว่างประเทศด้วย เนื่องจากปรากฏการณ์ดังกล่าวทำให้ผู้ผลิตไวน์ในภูมิภาคยุโรปเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องร่วมมือกันในระดับระหว่างประเทศ เพราะผลที่เกิดจากวิกฤตในครั้งนี้ส่งผลกระทบเป็นวงกว้างไปในหลายพื้นที่ในภูมิภาคยุโรป จึงทำให้เกิดความริเริ่มที่ผู้ผลิตไวน์จากประเทศต่าง ๆ มาร่วมประชุมเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาและฟื้นฟูสถานการณ์ โดยการประชุมจัดขึ้นในวันที่ 22 ถึง 30 ตุลาคม ค.ศ. 1874 ณ เมือง Montpellier ประเทศฝรั่งเศส โดยมีผู้ผลิตไวน์จากฝรั่งเศส อิตาลี สวิตเซอร์แลนด์ ออสเตรีย และเยอรมนีเข้าร่วมประชุม (International Organisation of Vine and Wine, n.d.-b) ซึ่งการประชุมครั้งนั้นเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาองค์การองุ่นและไวน์นานาชาติ หรือ OIV นั่นเอง ในส่วนนี้จะเป็นการอธิบายถึงบทบาทของ OIV ในกระบวนการโลกาภิบาลมาตรฐานคุณภาพไวน์ 4 ขั้นตอน ตามข้อเสนอของ Weiss และ Thakur (Weiss & Thakur, 2014, pp. 489-504) อันได้แก่ การจัดการความรู้ การพัฒนาบรรทัดฐาน การเผยแพร่ข้อแนะนำ และการทำให้บรรทัดฐานเหล่านั้นกลายเป็นสถาบัน

การจัดการความรู้ (managing knowledge)

หลังจากที่ประเทศต่าง ๆ มาเจรจาและหาแนวทางแก้ไขและควบคุมผลกระทบอันเกิดจากเพลี้ยองุ่นฟิโลคซีราได้แล้ว ในต้นศตวรรษที่ 20 การผลิตไวน์ก็เริ่มขยายตัวอย่างรวดเร็ว แต่ปัญหาที่ผู้ผลิตทั้งหลายต้องประสบก็คือ การที่มีเครื่องดื่มหลากหลายประเภทจำนวนมากในท้องตลาดติดฉลากสมอ้างว่าเป็น "ไวน์" ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้มีการจัดการประชุม 2 ครั้ง ในช่วงปี ค.ศ. 1908-1909 ที่กรุงเจนีวา และกรุงปารีส โดยมีการพูดคุยในประเด็นการให้คำจำกัดความของ 'ไวน์' และการแก้ไขปัญหา การระบุแหล่งที่มาของไวน์

⁷ Office International du Vin คือชื่อเดิมขององค์การองุ่นและไวน์นานาชาติหรือ OIV (International Organisation of Vine and Wine)

ที่ผิดและคลาดเคลื่อน ซึ่งตรงนี้ถือเป็นการจัดการความรู้ที่เป็นพื้นฐานในการกำหนดนิยามให้ชัดเจนว่า การที่จะติดฉลากเรียกเครื่องดื่มชนิดหนึ่ง ๆ ว่าเป็น “ไวน์” ได้นั้นจะต้องมีคุณลักษณะอย่างไร โดยจากเว็บไซต์ของ OIV นิยามของไวน์คือ “Wine is the beverage resulting exclusively from the partial or complete alcoholic fermentation of fresh grapes, whether crushed or not, or of grape must. Its actual alcohol content shall not be less than 8.5% vol.” (International Organisation of Vine and Wine, n.d.-a) หรือแปลเป็นภาษาไทยได้ว่า “ไวน์คือเครื่องดื่มที่เกิดจากการหมักแอลกอฮอล์ขององุ่นสด ทั้งแบบที่บดแล้วหรือยังไม่ได้บด ซึ่งสามารถเป็นการหมักแค่บางส่วนหรือทั้งหมด โดยมีปริมาณแอลกอฮอล์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 8.5 โดยปริมาตร”

จะเห็นได้ว่าการจัดการความรู้เป็นขั้นตอนที่สำคัญในกระบวนการโลกาภิวัตน์มาตรฐานคุณภาพไวน์ โดยเป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นมาจากการเล็งเห็นถึงปัญหาร่วมกันตั้งแต่การระบาดของเพลี้ยองุ่น มาจนถึงปัญหาไวน์ปลอม ฉะนั้น การหาฉันทามติร่วมกันจึงเป็นสิ่งที่สำคัญว่า เทคนิคในการปลูกองุ่น การผลิตไวน์ที่ดี และแนวทางป้องกันความเสียหายจากโรคระบาดจากแมลงศัตรูพืชเป็นอย่างไร ตลอดจนคำนิยามของผลิตภัณฑ์ไวน์ที่ชัดเจน และเป็นที่ยอมรับร่วมกัน ซึ่งจะส่งผลไปถึงการติดฉลากผลิตภัณฑ์ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในอุตสาหกรรมไวน์ตลอดสายตั้งแต่ผู้ผลิตไปจนถึงผู้บริโภคนั่นเอง ถึงแม้ว่าขณะนี้ยังไม่ได้มีการจัดตั้งองค์การด้านไวน์ระหว่างประเทศเกิดขึ้นอย่างเป็นทางการ แต่กลุ่มคณะทำงานที่สืบทอดกันมาจนเป็น OIV ในปัจจุบัน ก็มีบทบาทสำคัญในขั้นตอนการจัดการความรู้มาตั้งแต่ต้น

อย่างไรก็ตาม การทำงานร่วมกันของคณะทำงานมีการหยุดชะงักไปบ้างในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 แต่หลังจากนั้นใน ค.ศ. 1924 ก็มีการตั้งองค์การอย่างเป็นทางการ โดยชื่อแรกที่ใช้คือ *the Office International du Vin* หรือ *International Wine Office*⁸ ในช่วง ค.ศ. 1924 นั้นเป็นช่วงเวลาที่เกิดอุตสาหกรรมไวน์ระดับโลกต้องเผชิญกับความท้าทายระลอกใหม่ เพราะตั้งแต่ช่วงต้นศตวรรษที่ 20 การผลิตไวน์ได้กระจายและหยั่งรากในภูมิภาคอื่น ๆ ของโลกเป็นที่เรียบร้อยแล้วไม่ว่าจะเป็น ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา แอฟริกาใต้ ภูมิภาคอเมริกาเหนือ และแอฟริกาเหนือ ทำให้การผลิตไวน์ไม่ใช่กิจการภายในภูมิภาคยุโรปอีกต่อไป การขยายขอบเขตนี้ ทำให้ปริมาณไวน์ที่ผลิตมีมากขึ้น มีจำนวนผู้เล่นมากขึ้น ฉะนั้นปัญหาก็มีมากขึ้นตามไปด้วยเช่นเดียวกัน ทั้งปัญหาเรื่องไวน์ปลอม เรื่องภาษีไวน์ที่สูงอย่างผิดปกติ ตลอดจนนโยบายจากรัฐบาลในการต่อต้านการซื้อขายและบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตัวอย่างที่รุนแรงที่สุดคือ กฎหมาย Prohibition ที่ทำให้การผลิต ซื้อ-ขาย และขนส่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย มีการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวในสหรัฐอเมริกาในช่วง ค.ศ. 1920-1933 (The Editors of Encyclopaedia Britannica, n.d.) และบางประเทศในยุโรป เช่น ฟินแลนด์ สวิตเซอร์แลนด์ และเดนมาร์ก เป็นต้น ปรากฏการณ์นี้ส่งผลให้การบริโภคไวน์ถูกจำกัดลง ในขณะที่การผลิตไวน์นั้นเพิ่มปริมาณมากขึ้น อันเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของพื้นที่ในการเพาะปลูกองุ่น และเทคนิคในการเพาะปลูกที่ดีขึ้นทำให้ผลผลิตองุ่นต่อไร่มีสูงขึ้น ตลอดจนการผสมสายพันธุ์องุ่นที่มีมากขึ้นและยังไม่ได้มีกฎเกณฑ์ควบคุม ฉะนั้นการเริ่มต้นการทำงานของ OIV ในฐานะองค์การระหว่างประเทศอย่างเป็นทางการด้านไวน์นั้นเกิดขึ้นในบริบทแบบ “anarchic world” หรือโลกที่ยังไร้ระเบียบ กฎเกณฑ์กลางด้านอุตสาหกรรมไวน์ ซึ่งมีนัยที่ว่า

⁸ การจัดตั้งสำนักงานถาวรขององค์การเกิดขึ้นจากการพูดคุยในหลายการประชุมตั้งแต่ปี ค.ศ. 1918 และมีการผลักดันอย่างต่อเนื่องใน Genoa Conference ในปี ค.ศ. 1923 จัดตั้งสำนักงานถาวรขององค์การไวน์ระดับโลกขึ้นโดยประเทศภาคีจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายร่วมกัน อย่างไรก็ตาม แม้จะสามารถตกลงกันได้ถึงหลักการในการก่อตั้งองค์การดังกล่าว แต่กว่าที่องค์การจะสามารถก่อตั้งได้อย่างเป็นรูปธรรม จำเป็นต้องผ่านการประชุมอีก 2 ครั้ง ซึ่งเป็นการตกลงกันเรื่องกระบวนการก่อตั้งองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศ และการถกเถียงที่ยาวนานนี้ก็เป็นไปเพื่อทำความเข้าใจให้ตรงกันระหว่างภาคีต่าง ๆ และในที่สุดก็มีการลงนามเพื่อก่อตั้งสำนักงานขององค์การในวันที่ 29 พฤศจิกายน ค.ศ. 1924 อย่างไรก็ตาม จำเป็นต้องมีการรับรองจากชาติสมาชิกผู้ก่อตั้งให้ครบถ้วน ซึ่งสุดท้ายสามารถก่อตั้งองค์การได้สำเร็จในวันที่ 3 ธันวาคม ค.ศ. 1927 รายละเอียดเพิ่มเติม ดู (International Organisation of Vine and Wine, n.d.-b)

OIV ก่อตั้งขึ้นเพราะเล็งเห็นความจำเป็นที่ต้องมีการสร้างมาตรฐาน วางกฎเกณฑ์ และสร้างเวทีถาวรเพื่อการมาร่วมพูดคุย ถกเถียง เพื่อนำไปสู่แก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นแล้วและหาแนวทางป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตในอุตสาหกรรมไวน์ระดับโลกนั่นเอง

เมื่อเป็นเช่นนั้น พันธกิจหลักในทศวรรษแรกของ OIV ก็คือภารกิจด้านการจัดการข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับไวน์ โดยการเก็บ รวบรวม จัดระเบียบข้อมูลเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันของสถานการณ์ในด้านต่าง ๆ ของไวน์ในโลกให้มากที่สุด ทั้งในเรื่องของพันธุ์องุ่น ขนาดของพื้นที่และวิธีการปลูก เพื่อให้เห็นภาพรวมของไวน์ทั่วโลก ตลอดจนเป็นแหล่งข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ ด้านกฎระเบียบ ด้านสถิติและด้านเทคนิคที่น่าเชื่อถือจากแหล่งผลิตและส่งออกไวน์ทั่วโลก นอกจากนี้ OIV ยังทำหน้าที่เหมือนเป็นช่องทางในการเผยแพร่ผลงานวิชาการของนักวิชาการ นักวิจัยที่สนใจในทุก ๆ มิติของไวน์ เพื่อให้สามารถเข้าถึงผู้อ่านที่มากขึ้นทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ผ่านสิ่งพิมพ์ขององค์การที่ตีพิมพ์รายสามเดือนภายใต้ชื่อ OIV Bulletin ซึ่งตีพิมพ์เผยแพร่ฉบับแรกในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1928 (International Organisation of Vine and Wine, n.d.-b) โดยในช่วง ค.ศ. 1928 – 2014 นั้นเป็นการตีพิมพ์ในรูปแบบสิ่งพิมพ์ และหลังจากนั้นได้เปลี่ยนรูปแบบเป็นการเผยแพร่ทางเว็บไซต์ และในปัจจุบันกว่า 300,000 บทความที่ได้เผยแพร่ในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ ทางองค์การได้แปลงมาเป็นไฟล์ดิจิทัล และถือได้ว่าเป็นแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวงการไวน์ที่ใหญ่และเก่าแก่ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก (International Organisation of Vine and Wine, 2016)

นอกจาก OIV Bulletin ที่ได้กล่าวไปแล้ว ทางองค์การยังมีการจัดทำฐานข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อวงการไวน์ในช่วงทศวรรษ 1950s ซึ่งเป็นยุคที่การเข้าถึงข้อมูลยังไม่ได้สะดวกสบายแบบในโลกที่มีอินเทอร์เน็ตอย่างในทุกวันนี้ โดยฐานข้อมูลที่ทางองค์การได้รวบรวมขึ้น เช่น Directory of Viticulture Stations and Oenology Laboratories ซึ่งเป็นการรวบรวมฐานข้อมูลรายชื่อสถานีวิจัยการปลูกองุ่นและห้องปฏิบัติการด้านวิทยาศาสตร์ไวน์ทั่วโลก นอกจากนี้ยังมีการจัดทำ International Ampelographic⁹ Register หรือทะเบียนแอมเปโลกราฟีที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับพันธุ์องุ่นทั่วโลก ตลอดจนได้ริเริ่มทำพจนานุกรมรวบรวมคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับองุ่นและไวน์มากถึง 7 ภาษา (International Organisation of Vine and Wine, n.d.-b) แม้ฐานข้อมูลบางอย่างทางองค์การจะไต่ยกเลิกไปแล้วเนื่องจากมีความล้าสมัย (International Organisation of Vine and Wine, n.d.-g) ประกอบกับความสะดวกสบายในการเข้าถึงข้อมูลในโลกปัจจุบัน ทำให้ฐานข้อมูลบางอย่างไม่จำเป็นอีกต่อไป แต่จากประวัติศาสตร์การทำงานในด้านนี้ที่ผ่านมาขององค์การก็แสดงให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ในการจัดการความรู้ของ OIV ที่มีคุณภาพการต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในแวดวงไวน์นั่นเอง นอกจากนี้บทบาทในการจัดการความรู้โดยการจัดทำฐานข้อมูล และผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับไวน์ออกมาแล้ว OIV ยังทำหน้าที่ประเมิน รับรอง และแนะนำสื่อสิ่งพิมพ์ด้านไวน์ที่มีคุณภาพ ในรูปแบบของ OIV Award และ OIV Special Mention ซึ่งเป็นรางวัลที่ทาง OIV ให้กับหนังสือหรือสิ่งพิมพ์ที่ทางองค์การประเมินแล้วเห็นว่ามีความรู้การต่อวงการไวน์ (International Organisation of Vine and Wine, 2024b)

นอกจากนี้ บทบาทในการจัดการความรู้ของ OIV ยังอยู่ในรูปแบบของการจัดการประชุม ทั้งการประชุมใหญ่ประจำปีและการประชุมย่อยรายประเด็น โดยการประชุมใหญ่ประจำปีหรือ OIV Congress นั้น เป็นรูปแบบในการประชุมวิชาการ เป็นการรวมตัวกันของชุมชนองค์ความรู้ด้านไวน์ อันประกอบไปด้วยนักวิชาการ นักวิทยาศาสตร์ ที่จะมานำเสนอผลงานการศึกษา การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับไวน์ในแต่ละปี และหลังจากการประชุมเสร็จสิ้นลง ก็จะมีการเผยแพร่ proceedings ลงบนเว็บไซต์ขององค์การ (International Organisation of Vine and Wine, n.d.-c) โดยเจ้าภาพในการประชุมจะสับเปลี่ยนหมุนเวียนไปในบรรดา

⁹ Ampelography คือสาขาหนึ่งของพฤกษศาสตร์ซึ่งเกี่ยวข้องกับการระบุและจัดประเภทองุ่น เน้นการอธิบายผ่านลักษณะทางกายภาพ เช่น สีของใบ รูปร่าง ลักษณะขององุ่นและลูกองุ่น ซึ่งเป็นศาสตร์ที่สำคัญต่อความเข้าใจความหลากหลายของสายพันธุ์องุ่น อันเป็นประโยชน์กับเกษตรกรผู้ปลูกองุ่น และผู้ผลิตไวน์

ประเทศสมาชิก โดยในปี ค.ศ. 2024 ประเทศฝรั่งเศสเป็นเจ้าภาพในการจัดการประชุมครั้งที่ 45 ของ World Congress of Vine and Wine ณ เมือง Dijon ระหว่างวันที่ 14 - 18 ตุลาคม (Moio, 2024) ในส่วนของการประชุมย่อยรายประเด็นนั้น OIV จะจัดการประชุมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่เข้ากับยุคสมัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ที่จะมาตอบรับกับความท้าทายที่วงการไวน์ต้องเผชิญในโลกที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างเช่น การประชุม “Digitalisation, the future of the vine and wine sector” ที่จัดขึ้นในรูปแบบออนไลน์ ในวันที่ 24 พฤศจิกายน ค.ศ. 2021 ซึ่งเป็นการร่วมพูดคุยกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการจากหลากหลายประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึง digital transformation ที่จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในวงการไวน์ที่ต้องเผชิญกับความท้าทายทั้งด้านสภาพแวดล้อม และความท้าทายในเชิงเศรษฐกิจ และหาหนทางเพื่อนำไปสู่รูปแบบการผลิตและการพัฒนาอุตสาหกรรมไวน์อย่างยั่งยืนต่อไป (International Organisation of Vine and Wine, 2021a)

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมดในส่วนนี้ จะเห็นได้ถึงบทบาทการจัดการความรู้ขององค์การองุ่นและไวน์นานาชาติ ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนแรกที่มีความสำคัญอย่างมากในกระบวนการโลกาภิวัตน์มาตรฐานคุณภาพไวน์ แต่ควรบันทึกไว้ด้วยว่า ในปัจจุบัน การจัดการความรู้ด้านไวน์ในระดับนานาชาตินั้นมีตัวแสดงอื่น ๆ เข้ามามีส่วนทำหน้าทีนี้ด้วย เช่น การที่กลุ่มประเทศผู้ผลิตไวน์โลกใหม่ได้จัดการประชุมสุดยอดเทคนิคไวน์นานาชาติ (International Wine Technical Summit: IWTS) ซึ่งเป็นการประชุมระหว่างตัวแทนของภาครัฐ ตัวแทนภาคอุตสาหกรรมไวน์ และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ เพื่อหารือกันในเรื่องด้านเทคนิคการค้าและการผลิตไวน์

การพัฒนาบรรทัดฐาน (developing norms)

บทบาทในการพัฒนาบรรทัดฐานของ OIV นั้นมีมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ช่วงก่อนที่จะมีการก่อตั้งองค์การอย่างเป็นทางการแล้ว การสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อแก้ไขปัญหาในอุตสาหกรรมไวน์ อย่างเช่น ปัญหาเพลี้ยองุ่น phylloxera ก็เป็นบรรทัดฐานใหม่ของวงการผู้ผลิตไวน์ จนได้พัฒนามาเป็นองค์การระหว่างประเทศที่ร่วมมือด้านไวน์องค์การแรกของโลก โดยพันธกิจของ OIV นั้นมีทั้งในด้านการค้าและด้านเทคนิคควบคู่กันไปความสำเร็จของ OIV ในการสร้างบรรทัดฐานและวางแนวปฏิบัติเกี่ยวกับวงการไวน์ในช่วงทศวรรษแรกของการก่อตั้งองค์การก็คือ Convention for the Unification of International Methods of Wine Analysis หรืออนุสัญญาว่าด้วยการผสมผสานวิธีการวิเคราะห์ไวน์ในระดับนานาชาติ ซึ่งประเทศสมาชิกได้ลงนามร่วมกันในวันที่ 4 มิถุนายน ค.ศ. 1935 ณ กรุงโรม ประเทศอิตาลี ซึ่งเป็นความพยายามแรก ๆ ขององค์การและของโลกในการสร้างเกณฑ์ในการวิเคราะห์คุณภาพไวน์ที่ผลิตในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วโลก ซึ่งพันธกิจนี้ยังเป็นพันธกิจหลักที่สำคัญขององค์การและได้ดำเนินการต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จากเอกสารขององค์การที่เผยแพร่ อย่างเช่น Compendium of International Methods of Wine and Must Analysis¹⁰ หรือบทสรุปของวิธีการสากลในการวิเคราะห์ไวน์และน้ำองุ่น¹¹ ที่เผยแพร่ในปี ค.ศ. 2021 ที่ผ่านมา เป็นต้น

OIV ยังได้มีบทบาทในการสร้างบรรทัดฐานในด้านเทคนิคการผลิตไวน์มาโดยตลอด โดยเฉพาะใน ค.ศ. 1949 ที่มีการเปลี่ยนแปลงผู้นำองค์การคนใหม่มาเป็น Baron Pierre Le Roy de Boiseaumarie ซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นเวลา 17 ปี วิสัยทัศน์ของ Baron Le Roy นั้น เน้นไปที่การผลิตไวน์ที่มีคุณภาพ มากกว่าการผลิตเชิงปริมาณ ประเด็นในการประชุมสมัชชาของ OIV จึงเน้นไปที่เทคนิคการผลิตไวน์ พันธุศาสตร์ของเถาองุ่น (vine genetics) การเลือกพันธุ์องุ่น อิทธิพลของสภาพดินและภูมิอากาศ และการปฏิบัติที่ถูกต้องตลอดกระบวนการผลิตไวน์ (wine treatment) นอกจากนี้ องค์การยังเน้นไปที่ประเด็นของการจำกัด

¹⁰ สามารถเข้าถึงเอกสารได้ที่ <https://www.oiv.int/public/medias/7907/oiv-vol1-compendium-of-international-methods-of-analysis.pdf>

¹¹ คำว่า must ในชื่อบทสรุป แปลว่าน้ำองุ่นก่อนหรือระหว่างการหมัก

การผลิต และปกป้องการใช้ชื่อจากแหล่งที่มา (appellation of origins) ทิศทางขององค์การที่ดำเนินไปนี้ นำไปสู่ข้อตกลงระหว่างประเทศฉบับใหม่ที่ชื่อว่า International Convention on the Standardization of Methods of Wine Analysis and Evaluation หรือสามารถแปลเป็นภาษาไทยได้ว่า “อนุสัญญาว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานวิธีวิเคราะห์และประเมินผลไวน์” ซึ่งได้มีการลงนาม ณ กรุงปารีส ในปี ค.ศ. 1954 ซึ่งผลของอนุสัญญาดังกล่าวคือมีการจัดตั้งคณะกรรมการที่ดูแลวิธีการวิเคราะห์ไวน์ในปี ค.ศ. 1951 (International Organisation of Vine and Wine, n.d.-b) ซึ่งเป็นการสร้างบรรทัดฐานและมาตรฐานการประเมินไวน์ขึ้นมา ในช่วงเวลาดังกล่าว จะเห็นได้ว่าบรรทัดฐานที่ OIV สร้างขึ้นมานั้นมีการอิงอยู่กับการผลิตไวน์โลกเก่าที่ยังให้ความสำคัญอย่างมากกับ terroir และ appellation of origins ซึ่งในประเด็นนี้ แม้ว่าไวน์โลกใหม่จะให้ความสำคัญกับแหล่งที่มาในลักษณะที่ไม่เข้มงวดเท่าไวน์โลกเก่า แต่บรรทัดฐานหนึ่งที่เห็นได้บนฉลากไวน์คือ ต้องมีการระบุถึงประเทศที่ผลิตไวน์นั้น ๆ ดังจะเห็นได้จากการที่กลุ่มการค้าไวน์โลก หรือ World Wine Trade Group (WWTG) ที่ได้ผลักดันให้เกิดการกำกับดูแลแนวทางการปฏิบัติร่วมกันในด้านการติดฉลากของกลุ่มผู้ผลิตไวน์โลกใหม่ โดยมีการกำหนดข้อมูลสำคัญที่จำเป็นต้องระบุในฉลากบนผลิตภัณฑ์ไวน์ ได้แก่ ปริมาณแอลกอฮอล์ ประเทศแหล่งกำเนิด ชื่อผลิตภัณฑ์ และปริมาณสุทธิ (Parliament of Australia, n.d.) ซึ่งมาตรฐานการติดฉลากดังกล่าวของ WWTG ก็เป็นไปในทิศทางเดียวกับมาตรฐานของ OIV ที่ใช้ชื่อว่า International Standard for the Labelling of Wines นั้นเอง (International Organisation of Vine and Wine, 2022)

ในปัจจุบัน OIV ยังได้มีการพัฒนาบรรทัดฐานที่เรียกว่า The International Code of Oenological Practices หรือสามารถอธิบายเป็นภาษาไทยได้ว่า แนวปฏิบัติที่ดีระหว่างประเทศเกี่ยวกับการปฏิบัติในการผลิตไวน์ตลอดห่วงโซ่อุปทาน ซึ่งเอกสารนี้ทำหน้าที่เป็นคู่มือที่ครอบคลุมการกำหนดนิยาม มาตรฐาน และแนวทางปฏิบัติสำหรับผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับองุ่นและไวน์ รวมถึงกระบวนการผลิตไวน์ ตลอดจนวิธีการเก็บรักษาสินผลิตภัณฑ์และขนส่ง ซึ่งให้ข้อมูลอ้างอิงด้านเทคนิคและกฎหมายสำหรับเรื่องมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ไวน์ซึ่งมักถูกใช้เป็นพื้นฐานในการกำหนดกฎระเบียบระดับประเทศและระหว่างประเทศ โดยแนวปฏิบัติดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อสร้าง ‘best practice’ หรือแนวทางปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับไวน์ที่ควรใช้กันอย่างเป็นสากล ตลอดจนส่งเสริมการค้าที่มีความเป็นธรรม รับผิดชอบต่อคุณภาพและความปลอดภัยของไวน์ในประเทศสมาชิก OIV โดยแนวปฏิบัตินี้มีการปรับปรุงให้ทันสมัยอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยีในการปลูกองุ่นและผลิตไวน์ (International Organisation of Vine and Wine, 2024a)

นอกจากมาตรฐานด้านการปฏิบัติที่ดีต่อไวน์แล้ว ในปี ค.ศ. 2009 OIV ได้มีการกำหนดมาตรฐานคุณภาพไวน์เพื่อใช้ตัดสินในการแข่งขันไวน์ หรือที่เรียกว่า “OIV Standard for International Wine and Spirituous Beverages of Vitivinicultural Origin Competitions” ซึ่งในปัจจุบันได้พัฒนาจนเป็น edition 2021 แล้ว หากพิจารณาเกณฑ์ในการตัดสินคุณภาพไวน์ของ OIV ก็จะประกอบด้วย เกณฑ์ด้านลักษณะภายนอก (visual characteristics) กลิ่น (aroma) รสชาติและรสสัมผัส (taste / flavor and mouthfeel) คุณภาพในภาพรวม (overall impression / harmony) ความเป็นเอกลักษณ์ (typicity) หากเป็นไวน์ sparkling ก็จะมีเกณฑ์เรื่องของฟอง (effervescence) เข้ามาอยู่ในเกณฑ์การพิจารณาด้วย (International Organisation of Vine and Wine, 2021b) หากพิจารณาเปรียบเทียบเกณฑ์ของ OIV กับเกณฑ์การตัดสินไวน์ขององค์การหรือรางวัลอื่น ๆ แล้ว ก็พบว่ามีความคล้ายกันทั้งในเรื่องเกณฑ์ และการประเมินโดยใช้ระบบคะแนน โดยของ OIV จะแบบเป็นระดับเหรียญรางวัลประกอบไปด้วย เหรียญทองพิเศษ (Grand Gold Medal) เหรียญทอง (Gold Medal) เหรียญเงิน (Silver Medal) และเหรียญทองแดง (Bronze Medal) และจากการสำรวจพบว่าก่อนที่ OIV จะสร้างเกณฑ์ในการตัดสินคุณภาพไวน์อย่างเป็นทางการในปี ค.ศ.2009 นั้นได้มีรายการประกวดไวน์ที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับระดับโลกอยู่แล้ว อาทิ

Concours Mondial de Bruxelles ที่จัดการประกวดมาตั้งแต่ ค.ศ. 1994 (*Concours Mondial de Bruxelles*, n.d.) และ *Decanter World Wine Awards (DWAA)* ที่ริเริ่มขึ้นใน ค.ศ. 2004 (*Decanter Staff*, n.d.) เป็นต้น

ดังนั้นแล้ว อาจกล่าวได้ว่า ในขั้นตอนของการพัฒนาบรรทัดฐานนั้น หากเป็นบรรทัดฐานในเชิงเทคนิค การปฏิบัติที่ดีต่อไวน์ องค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ OIV ถือว่าเป็นตัวแสดงสำคัญในการพัฒนาบรรทัดฐาน แต่หากเป็นบรรทัดฐานในเรื่องของการประเมินมาตรฐานคุณภาพไวน์แล้ว องค์การองุ่นและไวน์นานาชาติไม่ใช่ตัวแสดงหลักที่มีบทบาทในด้านนี้ แต่เป็นองค์กรหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีการจัดการประกวดมาก่อนเป็นเวลายาวนาน และมีอิทธิพลต่อตลาดไวน์มากกว่า OIV

การสร้างและเผยแพร่ข้อแนะนำ (formulating and promulgating recommendations)

กระบวนการสร้างและเผยแพร่ข้อแนะนำของ OIV นั้น คณะผู้วิจัยได้กล่าวไปบ้างแล้วในหัวข้อการจัดการความรู้ เนื่องจากเมื่อมีการสร้างหรือรวบรวมความรู้ ก็จะมีการเผยแพร่ข้อมูลออกสู่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและสาธารณชนที่สนใจทั้งในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ เว็บไซต์ การจัดการประชุมในระดับต่าง ๆ ซึ่งข้อแนะนำเหล่านี้ ในปัจจุบันถูกเผยแพร่อยู่ในเว็บไซต์ของ OIV โดยมีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบ เช่น ในส่วนของเอกสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานและเทคนิค (Standards and Technical Documents) ในเว็บไซต์ก็จะมี การจัดประเภทเอกสารอย่างชัดเจนโดยแยกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อแนะนำด้านมาตรฐาน และด้านเทคนิคออกจากกัน (*International Organisation of Vine and Wine*, n.d.-f)

อย่างไรก็ตาม รูปแบบการสร้างและเผยแพร่ข้อแนะนำของ OIV ที่มีความแตกต่างไปจากหลาย ๆ องค์กรระหว่างประเทศที่ทำหน้าที่เป็นชุมชนองค์ความรู้ที่สำคัญเกี่ยวกับไวน์ หรือแม้แต่ในประเด็นอื่น ๆ ก็คือ การมีหลักสูตรการเรียนการสอนที่องค์การพัฒนาขึ้นมา ได้แก่ OIV MSc in Wine Management โดยเป็นการดำเนินการร่วมกับ *Association Universitaire Internationale du Vin (AUIV)* และ *Institut Agro Montpellier* โดยหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตด้านการจัดการไวน์ของ OIV นี้ก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ ค.ศ. 1986 โดยกลุ่มเป้าหมายคือผู้ที่ทำงานทางด้านบริหารจัดการ ตลอดจนผู้ที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบายในอนาคตในภาคอุตสาหกรรมไวน์ด้วย โดยหลักสูตรสหวิทยาการนานาชาตินี้ใช้เวลาในการเรียน 18 เดือน ประกอบไปด้วย 30 โมดูล (module) โดยครอบคลุมหัวข้อต่าง ๆ ตลอดห่วงโซ่อุปทานไวน์ เช่น การปลูกองุ่นและการทำไวน์ การตลาด เศรษฐศาสตร์ และกฎหมายไวน์ โดยให้ความสำคัญทั้งมิติในด้านเทคนิค เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และกฎระเบียบของการค้าไวน์ โดยการเรียนการสอนจะมีทั้งที่เป็นบรรยายและการลงพื้นที่ภาคสนามปฏิบัติจริง นักศึกษาจะต้องทำโครงการวิจัยและปฏิบัติในบริษัทหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับภาคไวน์เป็นเวลา 4-5 เดือน โดยสรุปเป็นรายงานและการนำเสนอ ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงประสบการณ์ด้านวิชาชีพและการวิจัยทางวิชาการ (*International Organisation of Vine and Wine*, n.d.-e)

นอกจากการพัฒนาหลักสูตรแบบให้ปริญญาแล้ว OIV ยังมีกระบวนการสร้างและเผยแพร่ข้อแนะนำผ่านการสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมระยะสั้นในหัวข้อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมไวน์ เช่น *Sustainable Water and Soil Management for Resilient Viticulture* หรือ การจัดการน้ำและดินอย่างยั่งยืนเพื่อการเพาะปลูกองุ่นที่ทนทาน ซึ่งได้จัดอบรมไปเมื่อวันที่ 1-6 กรกฎาคม ค.ศ. 2024 ที่ผ่านมา โดยเป็นหลักสูตรที่จัดร่วมกับ *Centre for Advanced Mediterranean Agronomic Studies (CIHEAM)* หรือหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีเข้ามาบริหารจัดการกับห่วงโซ่อุปทานไวน์ อย่าง *Blockchain Applied to the Vine and Wine Sector* หรือการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนกับภาคอุตสาหกรรมองุ่นและไวน์ ซึ่งได้จัดอบรมแบบออนไลน์ไปเมื่อวันที่ 4-7 มิถุนายน ค.ศ. 2024 ที่ผ่านมา โดยหัวข้อครอบคลุมการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ทั้ง NFTs, Metaverse, Smart Contracts ตลอดจนให้ความรู้เกี่ยวกับความท้าทายในด้านกฎระเบียบที่เป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีเหล่านี้ และยังมีโปรแกรมที่วางแผนจะจัดให้มีการอบรมในปีหน้าคือ ค.ศ. 2025

โดยใช้ชื่อว่า OIV International Ampelography Course ซึ่งเป็นการจัดร่วมกับ Geisenheim University และ Institute for Grapevine Breeding Geilweilerhof ประเทศเยอรมนี โดยเนื้อหาเน้นไปที่การศึกษาสายพันธุ์องุ่น คุณสมบัติทางการเกษตรพันธุศาสตร์ ซึ่งเป็นองค์ความรู้สำคัญของการปลูกองุ่น (International Organisation of Vine and Wine, n.d.-d)

จะเห็นได้ว่า รูปแบบการสร้างและเผยแพร่ข้อเสนอแนะของ OIV นั้น นอกจากจะเน้นไปที่สาธารณชนทั่วไปที่สนใจด้านไวน์แล้ว การจัดหลักสูตร การอบรม และการประชุมวิชาการ ยังเป็นการเผยแพร่ข้อเสนอแนะโดยตรงไปยังผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย และมีบทบาทสำคัญในห่วงโซ่อุปทานไวน์ทั้งสิ้น และยังเป็นการสร้าง ความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญทางด้านไวน์ ซึ่งก็เท่ากับเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับ OIV ในฐานะเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่เป็นชุมชนองค์ความรู้ (epistemic community) ที่สำคัญของอุตสาหกรรมไวน์ในระดับนานาชาตินั่นเอง

การทำให้องค์ความรู้ ความคิด และข้อเสนอแนะมีความเป็นสถาบัน (institutionalizing ideas)

ในกระบวนการทำให้องค์ความรู้ ความคิด และข้อเสนอแนะมีความเป็นสถาบันนั้น เริ่มต้นจากการรักษาสถานะขององค์การและความเป็นสถาบันของ OIV เอง กล่าวคือ องค์การต้องใช้ความพยายามที่จะดำรงสถานะชุมชนองค์ความรู้อย่างเป็นทางการในประเด็นเรื่องไวน์ไว้ เพราะเมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง OIV ต้องเผชิญกับความท้าทายเมื่อมีการจัดตั้งองค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization: FAO) ที่ทำให้องค์การด้านอาหารและการเกษตรระดับระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นมาก่อนหน้านี้ถูกตั้งคำถามว่ายังจำเป็นที่ต้องดำเนินการต่อหรือไม่ ซึ่งแน่นอนว่า OIV ก็เป็นหนึ่งในองค์การเหล่านั้น ทำให้ทางองค์การต้องส่งตัวแทนไปอธิบายชี้แจงเพื่อให้ OIV สามารถดำรงสถานะความเป็นอิสระและไม่ถูกควบรวมไปกับ FAO ซึ่งเป็นภารกิจที่ไม่ง่าย อย่างไรก็ตาม ด้วยการสนับสนุนจากประเทศสมาชิกอย่างสเปน โปรตุเกส ฝรั่งเศส และอิตาลี ทำให้สุดท้ายภารกิจของ OIV ในเรื่องนี้ประสบความสำเร็จและมีการลงนามในข้อตกลงที่มีใจความสำคัญว่า FAO จะไม่เข้ามาแทนที่ OIV ในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะองค์การระหว่างประเทศที่เชี่ยวชาญด้านไวน์¹²

การมีสถานะองค์การระหว่างประเทศอย่างเป็นทางการของ OIV ทำให้แนวปฏิบัติและมาตรฐานต่าง ๆ ที่องค์การกำหนดขึ้นมีความเป็นสถาบันในหมู่ประเทศสมาชิกที่ปฏิบัติตาม มาตรฐาน และกฎระเบียบมาเป็นเวลายาวนาน แต่กระบวนการทำให้มาตรฐานคุณภาพไวน์ของ OIV เป็นสถาบันนั้นไม่ได้หยุดอยู่แค่ระดับภายในของสมาชิกในองค์การเท่านั้น แต่ถูกยกระดับด้วยองค์การระหว่างประเทศในระดับภูมิภาคอย่างสหภาพยุโรป (European Union: EU) และระดับโลกอย่าง Codex Alimentarius และองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ด้วย

ในกรณีของสหภาพยุโรปนั้น มาตรฐานและมติของ OIV จะถูกนำมาปรับใช้กับมาตรฐานคุณภาพไวน์ของสหภาพยุโรปโดยอัตโนมัติ โดยมีการระบุว่าให้ใช้มาตรฐานและแนวปฏิบัติของ OIV ในเรื่องของมาตรฐานและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับไวน์ตามแนวทางของ OIV อย่างชัดเจนในข้อบังคับขององค์การ (EC) No 479/2008 (European Union law, 2008) ที่ว่าด้วยการจัดการทั่วไปเกี่ยวกับตลาดไวน์ และเมื่อข้อบังคับดังกล่าวไม่มีผลบังคับใช้อีกต่อไป ในข้อบังคับที่มาแทนคือ (EC) No 491/2009 (European Union law, 2009) ซึ่งว่าด้วยการจัดตั้งแนวทางการจัดการร่วมกันเกี่ยวกับตลาดการเกษตรและบทบัญญัติสำหรับสินค้าเกษตรบางชนิด ซึ่งยังมีผลบังคับใช้มาจนถึงปัจจุบัน โดยในมาตรา 120f ของข้อบังคับดังกล่าวได้ระบุว่า

¹² แปลมาจาก "The FAO shall not take the place of the OIV in the performance of its tasks as an intergovernmental organisation specialised in the field of wine." อ้างอิงมาจาก (International Organisation of Vine and Wine, n.d.-b)

“When authorising oenological practices in accordance with the procedure referred to in Article 195(4), the Commission shall: (a) base itself on the oenological practices recommended and published by the International Organisation of Vine and Wine (OIV) as well as on the results of experimental use of as yet unauthorised oenological practices;...” (European Union law, 2009)

และในมาตรา 120g ที่ว่าด้วยวิธีการวิเคราะห์หรือ method of analysis ได้ระบุเช่นกันว่า

“The methods of analysis for determining the composition of the products of the wine sector and the rules whereby it may be established whether these products have undergone processes contrary to the authorised oenological practices shall be those recommended and published by the OIV.” (European Union law, 2009)

จะเห็นได้ว่ามาตรฐานของ OIV ไม่ว่าจะเป็นทั้งวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับไวน์ และวิธีในการวิเคราะห์ไวน์ ได้กลายมาเป็นแนวปฏิบัติและข้อบังคับของสหภาพยุโรป ดังนั้นแล้วชาติสมาชิกของสหภาพยุโรปที่แม้จะไม่ได้เป็นสมาชิก OIV ก็ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานคุณภาพไวน์ตามมาตรฐานของ OIV ด้วยเช่นกัน ตรงนี้คือกระบวนการทำให้ข้อแนะนำและบรรทัดฐานของ OIV มีความเป็นสถาบันมากยิ่งขึ้น

ในกรณีของ Codex Alimentarius นั้น แม้ว่าจะไม่ได้มีการระบุลงไปในกฎข้อบังคับอย่างชัดเจนถึงการอ้างอิงมาตรฐานของ OIV เหมือนในกรณีของสหภาพยุโรป แต่ OIV นั้นเป็นคู่ภาคีพิเศษ (privileged partner) ของ Codex ในด้านไวน์และผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับไวน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสารเติมแต่ง (additives) และสารที่ช่วยในการแปรรูป (processing aids) ดังนั้นสำนักเลขาธิการ OIV จึงเป็นส่วนหนึ่งของคณะทำงานอิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับวัตถุเจือปนอาหารที่มีบทบาทในการกำหนดกฎระเบียบของ Codex เกี่ยวกับการใช้สารควบคุมความเป็นกรด (acidity regulator) อิมัลซิไฟเออร์ (emulsifier)¹³ สารเพิ่มความคงตัว (stabilizer) และสารเพิ่มความข้น (thickener) โดย OIV จะให้ความเห็นเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ประเภทไวน์องุ่น ซึ่งการเข้าไปมีบทบาทสำคัญทางด้านมาตรฐานเกี่ยวกับไวน์ของ Codex Alimentarius นั้น มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้แนวปฏิบัติของ OIV มีความเป็นสถาบัน เนื่องจากมาตรฐาน Codex เป็นมาตรฐานที่องค์การการค้าโลกใช้อ้างอิงเกี่ยวกับสินค้าการเกษตรและสินค้าด้านอาหารโดยเฉพาะในข้อตกลง “มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary Measures)” (López, 2019, p. 258)

อย่างไรก็ตาม การสร้างความเป็นสถาบันให้กับองค์ความรู้ ความคิด และข้อเสนอแนะของ OIV ผ่านองค์การการค้าโลกหรือ WTO นั้น เป็นกระบวนการที่ OIV จำเป็นต้องทำงานร่วมกับองค์กรอื่น ๆ โดยเฉพาะ กลุ่มการค้าไวน์โลก หรือ WWTG (World Wine Trade Group) ซึ่งเป็นองค์การด้านไวน์ระหว่างประเทศที่มีสมาชิกเป็นทั้งตัวแทนจากรัฐและตัวแทนจากภาคธุรกิจเอกชนด้านไวน์จากประเทศที่ผลิตไวน์โลกใหม่ โดยมีประเทศแกนนำที่สำคัญคือสหรัฐอเมริกา ที่ไม่ได้เป็นสมาชิก OIV โดยความแตกต่างของแนวทางมาตรฐานของสององค์การ ก็คือในขณะนี้ OIV เน้นไปที่ harmonization approach คือการผลักดันให้เกิดมาตรฐานและแนวทางปฏิบัติร่วมกันระหว่างประเทศซึ่งเป็นแนวทางที่ระบุไว้ในพันธกิจขององค์การอย่างชัดเจน ส่วน WWTG นั้นเน้นแนวทางที่มีความยืดหยุ่นกว่า ในรูปแบบของ mutual recognition approach หรือการยอมรับในความหลากหลายของมาตรฐานและแนวปฏิบัติของชาติสมาชิกและความหลากหลายนั้นไม่ได้ทำให้มาตรฐานใดด้อยกว่ามาตรฐานใด ดังนั้น การกำหนดมาตรฐานการค้าเกี่ยวกับไวน์ของ WTO จึงเป็นส่วนผสมของทั้งสองแนวทางที่ผลักดันโดยทั้งสององค์การระหว่างประเทศด้านไวน์นั่นเอง (López, 2019, pp. 254-261)

¹³ อิมัลซิไฟเออร์ (emulsifier) เป็นวัตถุเจือปนอาหารที่ป้องกันการเกิดการแยกชั้นของของเหลวสองชนิดที่แตกต่างกัน

จากกระบวนการโลกาภิบาลการกำกับดูแลมาตรฐานคุณภาพไวน์ทั้ง 4 ขั้นตอนที่กล่าวไปนั้น จะเห็นได้ว่า แต่ละกระบวนการไม่ได้แยกออกจากกัน แต่มีความทับซ้อนกัน หลายกระบวนการเกิดขึ้นควบคู่กันไป โดยกระบวนการสร้างมาตรฐานและแนวปฏิบัติร่วมกันในการผลิตไวน์ทั่วโลกนั้นสามารถทำได้ในช่วงที่การผลิตไวน์ยังกระจุกตัวอยู่ในยุโรป แต่เมื่อวงการไวน์โลกมีความหลากหลายมากขึ้น โดยเฉพาะในแง่ของพื้นที่เพาะปลูกองุ่น ซึ่งตามมาด้วยเทคนิค กรรมวิธีการผลิตที่แตกต่างกันออกไป การมีมาตรฐานแนวปฏิบัติ และจุดเน้นที่สำคัญจึงเป็นสิ่งที่ทำได้ยากมากขึ้น โดยเฉพาะเมื่อผู้ผลิตไวน์โลกใหม่ที่ทรงอิทธิพลอย่างสหรัฐอเมริกาไม่ได้เห็นด้วยกับแนวปฏิบัติ และการวางมาตรฐานของ OIV ทำให้การกำกับดูแลมาตรฐานคุณภาพไวน์ในระดับสากล ไม่สามารถอยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรใดองค์กรหนึ่งอีกต่อไป

บทสรุป

การอภิบาลมาตรฐานคุณภาพไวน์จากโลกเก่าเริ่มต้นขึ้นในฝรั่งเศสผ่านการพัฒนากระบวนการผลิตไวน์ที่เน้นคุณภาพตามแนวคิดแตร์รัวร์ ซึ่งถือว่าผสมผสานลักษณะของพื้นที่ปลูกองุ่น องค์ประกอบของดิน ภูมิอากาศ และภูมิประเทศเข้าด้วยกัน แนวคิดแตร์รัวร์กลายเป็นพื้นฐานสำคัญในการกำหนดมาตรฐานและคุณภาพของไวน์ฝรั่งเศส โดยเฉพาะการจัดตั้งระบบแอปเปลลาซียง ดอริจิน กงโทรเล่ (AOC) เพื่อควบคุมและปกป้องคุณภาพไวน์ที่มาจากแหล่งผลิตที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ ต่อมาฝรั่งเศสได้พัฒนากระบวนการอภิบาลนี้สู่ระดับสากลในยุโรปผ่านระบบสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ที่ใช้ในประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรป เช่น PDO และ PGI ซึ่งระบบนี้ได้กลายมาเป็นมาตรฐานคุณภาพไวน์ที่มีผลบังคับในระดับนานาชาติ

องค์การองุ่นและไวน์นานาชาติ (OIV) คือพัฒนาการการอภิบาลดังกล่าวให้ครอบคลุมไปยังพื้นที่อื่น ๆ ในยุโรป และองค์การมีบทบาทสำคัญในกระบวนการโลกาภิบาลมาตรฐานคุณภาพไวน์ใน 4 ขั้นตอนตามแนวคิดของ Weiss และ Thakur ได้แก่ การจัดการความรู้ การพัฒนาบรรทัดฐาน การเผยแพร่ข้อแนะนำ และการทำให้องค์ความรู้ ความคิด และข้อแนะนำเหล่านั้นมีความเป็นสถาบัน ซึ่งมีผลในการกำหนดมาตรฐานคุณภาพไวน์ในระดับนานาชาติ เช่น การกำหนดนิยามไวน์ มาตรฐานการวิเคราะห์ คุณภาพ และการติดตามผลิตภัณฑ์ไวน์ รวมถึงการจัดอบรมและเผยแพร่ความรู้ในอุตสาหกรรมไวน์ แม้ว่า OIV จะยังคงมีบทบาทสำคัญในอุตสาหกรรมไวน์โลก แต่ OIV ไม่ได้เป็นผู้กำหนดมาตรฐานเพียงรายเดียวอย่างในอดีตที่การผลิตไวน์กระจุกตัวอยู่ในยุโรปแล้ว ปัจจุบัน กระบวนการกำกับดูแลคุณภาพไวน์ในระดับสากลจึงไม่ได้อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบขององค์กรเดียว แต่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทใหม่ โดยบทความวิจัยชิ้นที่สองจากงานวิจัยนี้จะอธิบายเพิ่มเติมว่า เมื่อ OIV ไม่สามารถเป็นผู้กำหนดอำนาจได้เพียงผู้เดียว โลกาภิบาลของมาตรฐานคุณภาพไวน์ในปัจจุบันจึงเป็นสิ่งที่เรียกว่า “โลกาภิบาลโดยชื่อเสียงกิตติศัพท์แบบไร้ศูนย์กลาง” หรือ “Decentralized Reputation-Based Global Governance” นั่นเอง

Reference

- Agriculture and rural development. (n.d.). *Geographical indications and quality schemes explained*. https://agriculture.ec.europa.eu/farming/geographical-indications-and-quality-schemes/geographical-indications-and-quality-schemes-explained_en#pdo
- Barham, E. (2003). Translating terroir: the global challenge of French AOC labeling. *Journal of Rural Studies*, 19(1), 127-138.
- Benz, M.-A. (2007). *Strategies in Markets for Experience and Credence Goods*. Wiesbaden: DUV.
- Candiago, S., Tscholl, S., Bassani, L., Fraga, H., & Vigl, L. E. (2022). Harmonising regulatory information on wine protected designation of origin in Europe. *IVES Technical Reviews vine and wine*. <https://ives-technicalreviews.eu/article/view/7263#>

- Concours Mondial de Bruxelles. (n.d.). *1 Contest, 4 Sessions Concours Mondial de Bruxelles*. <https://concoursmondial.com/en/>
- Decanter Staff. (n.d.). *Welcome to the Decanter World Wine Awards*. <https://www.decanter.com/decanter-awards/>
- European Union law. (2008). Council Regulation (EC) No 479/2008. *Official Journal of the European Union*. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008R0479>
- European Union law. (2009). Council Regulation (EC) No 491/2009. *Official Journal of the European Union*. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009R0491>
- Frankel, C. (2014). *Land and Wine: The French Terroir*. Chicago: University of Chicago Press.
- Institut National De L'origine et De La Qualité. (n.d.). *Official signs identifying quality and origin*. <https://www.inao.gouv.fr/Publications/Outils-de-communication2>
- International Organisation of Vine and Wine. (2016). *OIV Bulletin archive collection available online*. <https://www.oiv.int/oiv-bulletin-archive-collection-available-online>
- International Organisation of Vine and Wine. (2021a). *Digitalisation, the future of the vine and wine sector*. <https://www.oiv.int/digitalisation-the-future-of-the-vine-and-wine-sector>
- International Organisation of Vine and Wine. (2021b). *OIV Standard for International Wine and Spirituous Beverages of Vitivinicultural Origin Competitions*. <https://www.oiv.int/public/medias/7895/oiv-patronage-competition-norme-ed-2021.pdf>
- International Organisation of Vine and Wine. (2022). *International Standard for the Labelling of Wines*. <https://www.oiv.int/public/medias/8175/en-oiv-wine-labelling-standard-2022.pdf>
- International Organisation of Vine and Wine. (2024a). *International Code of Oenological Practices*. <https://www.oiv.int/sites/default/files/publication/2024-03/CPO%202024%20EN%20.pdf>
- International Organisation of Vine and Wine. (2024b). *Winners of the 2024 OIV Awards honoured in Portugal*. <https://www.oiv.int/press/winners-2024-oiv-awards-honoured-portugal>
- International Organisation of Vine and Wine. (n.d.-a). *Basic definition*. <https://www.oiv.int/standards/international-code-of-oenological-practices/part-i-definitions/wines>
- International Organisation of Vine and Wine. (n.d.-b). *History*. <https://www.oiv.int/Centenary1924-2024/History>
- International Organisation of Vine and Wine. (n.d.-c). *OIV Congress*. <https://www.oiv.int/what-we-do/oiv-congress>
- International Organisation of Vine and Wine. (n.d.-d). *OIV Courses*. <https://www.oiv.int/what-we-offer/oiv-courses>
- International Organisation of Vine and Wine. (n.d.-e). *OIV MSc in wine management*. <https://www.oiv.int/what-we-offer/master>
- International Organisation of Vine and Wine. (n.d.-f). *Standards and Technical Documents*. <https://www.oiv.int/what-we-do/standards>
- International Organisation of Vine and Wine. (n.d.-g). *Withdrawal of obsolete, out of date and redundant OIV resolutions*. <https://www.oiv.int/node/3044>
- Kramer, M. (2008). The Notion of Terroir. In F. Allhoff (Ed.), *Wine and Philosophy* (pp. 225-234). Oxford: Blackwell.

- López, R. C. (2019). International Wine Organizations and Plurilateral Agreements: Harmonization Versus Mutual Recognition of Standards. In *The Palgrave Handbook of Wine Industry Economics*. Cham, Switzerland.
- Lukcas, P. (2012). *Inventing Wine: A New History of One of the World's Most Ancient Pleasures*. New York: W.W. Norton & Company.
- Moio, L. (2024). *Centenary of the OIV 45th World Congress of Vine and Wine*. 45th World Congress of Vine and Wine. <https://www.oiv2024.fr/en>
- Oxford Learner's Dictionaries. (n.d.). *sommelier*. <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/sommelier?q=sommelier>
- Parliament of Australia. (n.d.). *Chapter 8 World Wine Trade Group Agreement on Requirements for Wine Labelling*. https://www.aph.gov.au/Parliamentary_Business/Committees/Joint/Completed_Inquiries/jsct/16november2010/report2/chapter8
- Patterson, T., Buechsenstein, J., & Comiskey, P. J. (2018). *Wine and Place: A Terroir Reader*. California: University of California Press.
- Rigaux, J. (2006). *Terroir and the Winegrower* (Catherine du Toit & Naòmi Morgan, Trans.). Gembloux: Terre en Vues.
- Robinson, J., & Harding, J. (2006). *The Oxford Companion to Wine*. Oxford: Oxford University Press.
- Simpson, J. (2011). *Creating Wine: The Emergence of a World Industry, 1840-1914*. New Jersey: Princeton University Press.
- The Editors of Encyclopaedia Britannica. (n.d.). *Prohibition*. <https://www.britannica.com/event/Prohibition-United-States-history-1920-1933>
- Tomasi, D., Gaiotti, F., & Jones, G. V. (2013). *The Power of the Terroir: the Case Study of Prosecco Wine*. New York: Springer.
- Ugaglia, A. A., Cardebat, J.-M., & Corsi, A. (2019). Introduction. In *The Palgrave Handbook of Wine Industry Economics*. Cham: Palgrave Macmillan.
- Unwin, T. (1991). *Wine and the Vine: An Historical Geography of Viticulture and the Wine Trade*. London: Routledge.
- Vins De Bordeaux. (n.d.-a). *Broker*. <https://www.bordeaux.com/us/Our-know-how/Wine-Professions/Broker>
- Vins De Bordeaux. (n.d.-b). *Négoce*. <https://www.bordeaux.com/fr/Notre-savoir-faire/Metiers/Negoce>
- Weiss, T. G., & Thakur, R. (2014). The United Nations Meets the Twenty-First Century: Confronting the Challenges of Global Governance. In M. B. Steger, P. Battersby, & J. M. Siracusa (Eds.), *The SAGE Handbook of Globalization*. London: SAGE Publications.